Влада – Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 216 (1466) ♦ Вівторок, 19 листопада 1996 року ♦ Ціна договірна

Жити стане грошовитіше й світліше

День працівників сільського господарства України, що відзначався в неділю, пройшов урочисто, як ніколи. Вітання і подарунки сипались, як із рогу достатку. Все почалося ще в п'ятницю. На традиційних зборах у Києві аграрників вітали парламентарії на чолі з Головою Верховної Ради Олександром Морозом і Кабінет міністрів разом з Прем'єр-міністром.

Павло Лазаренко підкреслив, що уряд в основу своєї економічної політики на селі закладає принципи захисту власного товаровиробника, і визнав недостатню державну підтримку агропромислового комплексу.

Щодо подарунків, то, треба думати, працівників села порадувало повідомлення прем'єра: Кабмін прийняв рішення про державну підтримку тваринництва. Крім того, намічено в 2,5 раза збільшити випуск мінеральних добрив, а для проведення весняно-польових робіт закуплено більш як 2 млн. тонн світлих нафтопродуктів.

Приємною несподіванкою стало рішення адміністрації шахтарського краю про виведення сільських районів із графіка обмеження та аварійного вимкнення електроенергії. Адже села тут споживають не більш як 2 відсотки енергії від загального її обсягу, і така «економія» приносить більше шкоди, аніж користі.

До привітань працівників вітчизняного агропрому приєдналися й на Заході. 14 листопада у Вашингтоні підписано угоду про надання Світовим банком кредиту розміром 300 млн. доларів на структурну перебудову сільського господарства України.

Найкраща гарантія — мудрість керівників

У суботу Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прийняв делегацію американських християн, які брали участь у з'їзді Християнсько-демократичної партії України. У складі делегації — відомі політики, бізнесмени, викладачі, лікарі, громадські діячі.

Олександр Мороз, ознайомивши гостей з політичною ситуацією в країні, проінформував їх про те, над якими законопроектами працює Верховна Рада України. Особливу увагу він приділив ознайомленню членів американської делегації з привабливими сторонами інвестиційного процесу в Україні, наголосив на тому, що в країні на цивілізованій основі досить активно формується фондовий ринок, повідомив, що у законопроект про бюджет-97 буде закладено значне зменшення податків, а це сприятиме розвиткові виробництва.

Від імені членів американської делегації президент організації «Християнський міст» Майкл Моргуліс висловив подяку за щирий прийом і запропонував помолитися за благополуччя України та її народу.

Танцюють усі!

Бо молодість — одна

На СВОЄ свято — Міжнародний день студентів — понад десять тисяч юнаків і дівчат прийшли до київського Палацу спорту. Організатори «Осіннього студентського балу» — Київська міська держадміністрація, управління у справах молоді, Фонд сприяння розвиткові мистецтв, мистецька агенція «Територія А» — на п'ять годин перетворили палац на величезний танцмайданчик. І вони танцювали —біля сцени, на трибунах, у холах. Розкуті й вперті, завзяті й цинічні, енергійні й вайлуваті. Однак саме їм доведеться творити у цей нелегкий час реформи економіки, демократичні перетворення. «Для цього потрібні знання, терпіння і суспільна злагода, а головне — наполеглива праця і звитяжна готовність витримати й перебороти неминучі труднощі», —сказав у вітальному зверненні Президент України Леонід Кучма. І керівництво нашої держави вірить у молодих.

(Закінчення на 16-й стор.).

Нарешті дозволили ініціативу

Президент України зустрівся з керівництвом Закарпатської області.

Мова йшла про проблеми регіону, на вирішення яких спрямований Указ Президента України «Про заходи сприяння економічному і соціальному розвитку Закарпатської області» від 31 липня 1995 року, повідомляє Укрінформ.

Голова обласної держадміністрації Сергій Устич, інші виступаючі відзначали особливе значення згаданого Указу —першого документа такої ваги у повоєнній історії Закарпаття. Надані керівництву краю додаткові повноваження відкрили простір для ініціативи, сприяють оперативнішому та ефективнішому вирішенню наболілих питань.

Увага: «Голос України — тиждень»

Таку назву має новий тижневик, який прийде до передплатника й читача з 1 січня 1997 року.

Вам буде цікаво дружити з новим виданням з першого номера.

Передплатна ціна на рік — 24 гривні, на півроку —12.

Саме така ціна, а не інша, на нове видання. Поправка до каталогу: телеграма «Укрпошти» за номером 17 — 3663 від 16 жовтня ц. р.

Передплатний індекс: 40342

Хто передплатить тижневик на рік — матиме право взяти участь у розіграші лотереї «ГУ».

Є приємна новина!

«Голос України» вже вкотре проводить для своїх передплатників лотерею. Розігруватимуть найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам (перших тридцять вісім ми назвали в попередніх номерах):

39. Агрофірмі «Матюші» Білоцерківського району Київщини (голова правління Леонід Новіцький) —племінний кінь.

40. Білоцерківській дослідно-селекційній станції ім. О. Коломієць (директор — Віктор Галашевський) —теля, гречана крупа, олія.

41. Українсько-німецькому СП з обмеженою відповідальністю «Агрос» (Біла Церква, генеральний директор — Микола Третяк) — кольоровий телевізор, цукор.

Друзі! Ви можете стати учасниками розіграшу нашої лотереї, якщо передплатите «ГУ» або щотижневик «Голос України — тиждень» на 1997 рік. Надсилайте до редакції листи з позначкою «Лотерея «ГУ-97», де вкажіть прізвище, ім'я, по батькові, домашню адресу, вкладіть копію передплатної квитанції. Розіграш — наприкінці січня 1997 року.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера в нас збільшуватиметься асортимент товарів для розіграшу лотереї!

У номер

Нарада у Голови Верховної Ради України

18 листопада Голова Верховної Ради Олександр Мороз провів нараду з головами постійних комісій.

Детально обговорено розклад засідань Верховної Ради України на 19 — 22 листопада. Дискусію викликало питання про державний бюджет 1997 року. Відповідно до постанови Верховної Ради цей законопроект треба розглядати 19 листопада.

Однак Кабінет міністрів не подав до Верховної Ради законопроекти, без яких неможливо розглядати і приймати бюджет. Це питання про структуру та розмір державного внутрішнього боргу України, проект постанови Верховної Ради України про встановлення нових розмірів мінімальної заробітної плати і пенсії за віком та ін. До того ж закон про бюджет наступного року має бути збалансованим відповідно до змін податкового законодавства. Тому очевидно, що Верховна Рада має ухвалити постанову щодо реального стану справ з розглядом бюджету.

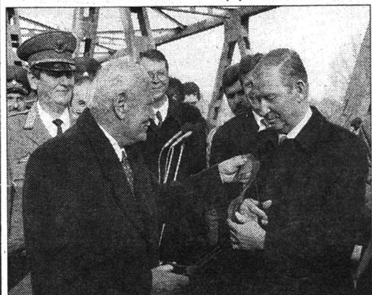
Серед важливих питань на нараді обговорювалось і питання про законопроекти щодо організації влади.

Слід відзначити, що упродовж тижня Верховна Рада розгляне ряд законопроектів стосовно соціального захисту населення (проект закону про «Пенсійне забезпечення», проект основ законодавства України про соціальне страхування, проект закону про державні гарантії відновлення заощаджень громадян та ін.).

На нараді йшлося про проблеми розподілу Чорноморського флоту, про інші питання державної ваги.

Прес-служба Верховної Ради України.

Мости як символи єднання

Наприкінці минулого тижня Президент України Леонід Кучма побував на Закарпатті, де разом з Президентом Угорщини Арпадом Гьонцом взяв участь у відкритті першої черги реконструйованого моста через Тису на україно-угорському кордоні. Міждержавну угоду про його розширення було підписано 10 місяців тому, і от завдяки українським та угорським будівельникам перший етап роботи завершено.

Київ обурюється, а Москва дивується

Посольство Російської Федерації в Україні розповсюдило заяву представника МЗС РФ, першого заступника директора Департаменту інформації та преси пана Демуріна. Ця заява була відповіддю на реакцію офіційного Києва у зв'язку з прийняттям Держдумою РФ закону про «Припинення поділу Чорноморського флоту» і з наступною спробою прийняти постанову про російський статус Севастополя. Пропонуємо заяву в скороченому варіанті.

— Хотів би наголосити, що із заяв Президента, Голови уряду, Міністерства закордонних справ РФ у Києві добре відомо: Росія не має територіальних претензій до України. Цю позицію зафіксовано в російсько-українському політичному Договорі від 19 листопада 1990 року та в Меморандумі про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1994 року. Після прийняття Держдумою РФ проекту закону про припинення поділу Чорноморського флоту і звернення до депутатів Верховної Ради України МЗС Росії виступило із заявою, що роз'яснює офіційну позицію Росії. У цьому питанні жодних сумнівів українська сторона не повинна мати і не матиме.

Те саме має стосунок і до проблеми Чорноморського флоту... Ми не бачимо жодних підстав ані для того, щоб говорити про якісь «територіальні претензії», ані для того, щоб розробляти якісь «сценарії у відповідь» з боку Києва.

Російське керівництво веде справу до договірного оформлення відносин дружби, стратегічного партнерства, співробітництва з Україною. Робимо це, долаючи труднощі...

Що ж до висловленої у зв'язку з переговорами щодо Чорноморського флоту ідеї звернення до міжнародного посередництва, то не думаю, що доречно вдавати, які мають парафований Договір про дружбу, співробітництво й партнерство, треба звертатися до арбітражу або посередництва третьої сторони з тим, щоб розв'язувати проблеми, які виникають. Принаймні, російській стороні жодний посередник і жодний міжнародний арбітраж у цій справі не потрібні...

Парламентська хроніка

Коли меншає митних пільг

Денне засідання 15 листопада

У сесійному залі з'явився проект закону (така його уточнена назва) про виведення військ Російської Федерації з території України, а насправді українських з Криму, який підготував народний депутат з Чернігівщини Іван Симоненко. Цей документ декотрі народні обранці розцінили як спробу утруднити проходження законопроекту з подібною назвою, підготовленого групою депутатів-республіканців. І депутати, і чимало оглядачів вважають, що це чергова спроба блокувати роботу Верховної Ради. На їхню думку, насамперед ставилося завдання спровокувати конфліктну ситуацію в законодавчому органі. Водночас ця провокація (а ніхто її і не називав) була спрямована на дискредитацію Голови Верховної Ради, адже проект було розповсюджено серед депутатів без проходження у профільних комісіях. Отож не дивно, що одразу після перерви Олександр Мороз повідомив про своє розпорядження, у якому йдеться і про службове розслідування цього факту. (Хотілося б звернути увагу ще й на таку цікаву обставину. Чимало депутатів чомусь вважають Івана Симоненка лівим, хоча на час обрання, як свідчили повідомлення тих часів, він належав до партії Міжрегіональний блок реформ, а під час президентської кампанії був довіреною особою Леоніда Кучми у Чернігівській області. Певна річ, це ще ні про що не говорить...)

При розгляді проекту закону «Про відпустки» депутати дійшли позитивного результату: зберегти наявну тривалість відпусток — 24 дні.

Значний інтерес викликав проект закону «Про внесення змін і доповнень до Декрету Кабінету міністрів від 11 січня 1993 року «Про єдиний митний тариф». Адже лише за 7 місяців цього року, за даними Держмиткому, Україна від податкових пільг втратила 873 мільйони гривень, а до казни надійшло лише 811 мільйонів. Втрачається близько 61 відсотка усіх можливих надходжень від мита.

Віктор Суслов вважає, що скорочення кола пільговиків, які імпортують в Україну товари, уже дало позитивний результат. Однаке іще трапляються випадки, коли Президент своїми указами надає пільги тим чи тим структурам. Новим законом посилюється режим пересування імпортованих товарів через митний кордон держави.

Водночас на пропозицію Віктора Суслова сесія внесла зміни до Закону «Про банки та банківську діяльність» і позбавила наявних пільг у імпорті товарів і Національний банк України, хоча до нього й було найменше претензій.

Опісля ратифікації декількох міжнародних угод слово було надано Володимирові Яворівському, який ознайомив депутатів з проектом заяви, в якій керівники фракцій, депутатських груп, в тому числі комуністів, засудили появу у сесійному залі проекту законодавчого акта, підготовленого Іваном Симоненком. Сесія її затвердила. Проти заяви голосували лише 6 депутатів.

Верховна Рада розглянула ряд інших питань, внесла зміни до адміністративно-територіального устрою нашої держави.

Володимир КОРОЛЮК.

«Непарламентським» словом...

Відомі «кримські тези» Державної Думи Росії знайшли вдячного слухача в українському парламенті: 15 листопада голова неформального депутатського об'єднання «Союз» Іван Симоненко привселюдно відмовився від односторонього підходу до поділу Чорноморського флоту зокрема і Криму взагалі. Посланець славної Чернігівщини виявився святішим за всіх держдумівців гамузом: «окупаційні українські війська» в «городе русской славы —Севастополе» гризуть сумління українського патріота Росії. Можна було б махнути рукою на новітнього «собирателя земель русских». Врешті-решт, екстравагантна позиція Івана Симоненка — проблема його власного здоров'я. Якби не контекст подій, з яких вирвана «законодавча ініціатива» прихильника союзу.

Цього ж дня, 15 листопада, відбулося спільне засідання двох парламентських комісій — з питань оборони і державної безпеки та в закордонних справах і у зв'язках з СНД, у якому взяли участь високоповажні достойники з виконавчих структур: міністр закордонних справ, заступники міністрів економіки і фінансів та секретар Ради національної безпеки. Заздалегідь запрошених журналістів із залу попросили — засідання несподівано оголосили закритим. За свідченням депутатів, на ньому не йшлося про державні таємниці — цнотливість журналістів, швидше, оберігали від «непарламентських» висловів представників комісії на адресу запрошених членів переговорного процесу з російською стороною.

Михайло Ратушний: пам'ятаєте, після поїздки Леоніда Кучми до передопераційного Бориса Єльцина секретар Ради національної безпеки Володимир Горбулін заявив, що позиції української і російської сторін тепер зблизилися, як ніколи, договір упритул наблизився до підписання. На закритому засіданні парламентарі намагалися з'ясувати, в чому полягає «близькість» цих позицій. Що, росіяни погодилися займати в Севастополі лише дві бухти? Зменшити термін оренди до трьох років? Вивести свої війська без «енергетичного» шантажу? На ці та інші запитання пан Горбулін, по суті, не мав позитивної відповіді. Він щось казав про «досягнутий компроміс», але парламентарі не бачили готовності на поступки з російської сторони (25 років оренди замість 99-ти стартових — так само означає ніколи), лише здачу позицій українською стороною.

Учасники переговорного процесу підкреслили, що договір про поділ ЧФ тісно пов'язаний з долею інших україно-російських зобов'язань. Щоправда, депутати і тут мали контраргументи. Росія, доводячи необхідність довгочасної оренди (потрібен час, щоб збудувати військові бази в Новоросійську) за п'ять років не заклала там жодного каменя під них, натомість у Новоросійську повним ходом триває спорудження терміналу. А ми, нарікаючи на енергетичний тиск з боку сусіда, будуємо одеський термінал на рівні розмов.

Підготовлено проекти закону і відповідної постанови ВР про терміни виведення військових формувань Російської Федерації з території України та умови їх тимчасового перебування на території нашої держави. Ними передбачений кінцевий термін повного виведення іноземних військових формувань — до 1 січня 2000 року. Більшість депутатів вважає цей термін цілком реальним. Автори документів наполягають на необхідності «просити Президента Леоніда Кучму розглянути питання про звернення до глав держав, які надали Україні гарантії безпеки відповідно до будапештського Меморандуму». На думку багатьох депутатів, не так поява самого законопроекту, як можливість звернення України до третьої сторони і викликала таке роздратування в російському стані. Поява, на перший погляд, абсурдної заяви Івана Симоненка — і є сплеск цього роздратування наших «стратегічних партнерів» через «своїх людей впливу» в українському парламенті. Давайте проаналізуємо слушність таких міркувань.

Тут є кілька моментів. По-перше, наші урядовці мають укорінений — на капілярному рівні — страх перед російськими колегами, вони ще не відчувають себе представниками незалежної держави і не можуть адекватно реагувати на російський окрик. По-друге, Росія справді має певні важелі впливу на Україну: росіяни краще володіють інформацією, більше підготовлені до тих переговорів. Не секрет, що російська школа дипломатії, очолювана асом-розвідником, набагато солідніша, ніж українська. Крім того, третій — найважливіший момент, про що також йшлося на засіданні: Росія вміє грати — за різних розстановок сил у суспільстві, полярних політичних орієнтацій — однією командою, коли йдеться про національні інтереси держави. Там у кожного своя чітка роль: Дума — нападаючий, вона «закидає із запасом», президентське оточення — пасує тихо: ми не винуваті, це Дума. Уряд Черномирдіна через Вяхірева потихеньку у відповідний момент «бавиться» краником —але все це, повторюю, одна команда. Тому наміри України звернутися до інших гарантів нашої безпеки перешкоджають налагодженій грі: за умови втручання західної дипломатії Росія втрачає переваги в психологічному, інформаційному, енергетичному, мілітарному плані. Ось звідки роздратування.

Однак на засіданні представники виконавчих структур поставили під сумнів законодавчу ініціативу комісії: вони побоюються, що цей закон лише погіршить україно-російські стосунки. Представникам законодавчої влади залишається сподіватися на те, що вони налякали своїх урядовців «непарламентською критикою» більше, ніж російські генерали. Закінчилося засідання на мирній і трохи кумедній ноті: запрошені подякували депутатському корпусові за гострий наступ і запевнили, що це допоможе їм успішніше і твердіше долати бар'єри переговорного процесу.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Всі домовленості мають бути оприлюднені

Останнім часом вирують пристрасті з приводу постанови Держдуми РФ про припинення поділу Чорноморського флоту. Дедалі більше говориться про зазіхання Росії на Севастополь.

Парламентська фракція комуністів 16 листопада провела прес-конференцію. Керівник фракції, перший секретар ЦК Компартії України Петро Симоненко наголосив: серйозне занепокоєння фракції викликає той факт, що Верховній Раді на ратифікацію не було представлено жодної з угод, досі підписаних президентами України й Росії та іншими виконавчими структурами, досягнутих ними домовленостей, а також планів подальших дій. Усе це залишається утаємниченим як в Україні, так і в Росії. Зазначене робиться для того, щоб великомасштабний договір між двома нашими країнами, про який давно вже ведеться мова, не був підписаний якомога довше. Характерно й те, що відповідальність за ту загрозливу ситуацію, яка склалася навколо проблеми Чорноморського флоту, Севастополя і Криму, дехто намагається перекласти на законодавчі органи — Верховну Раду і Державну Думу.

Далі П. Симоненко повідомив, що тривога з приводу загострення взаємин з Росією спонукала парламентську фракцію комуністів ужити енергійних заходів. Так, за її наполягання до Києва приїздив голова комітету Держдуми, який провів переговори з народними депутатами — членами фракції. Результатом чого є відкладення розгляду питань щодо розподілу флоту і статусу Севастополя у Держдумі та Раді Федерації Росії. За наполягання та за сприяння фракції комуністів відбулася також особиста розмова Олександра Мороза та Геннадія Селезньова. Результатом цих дій стала домовленість провести 25 листопада ц. р. у Москві першу зустріч парламентаріїв України та Росії, де обговорюватимуться шляхи розв'язання проблеми поділу флоту.

Позиція фракції комуністів з такого вибухонебезпечного питання, яким на сьогодні став поділ Чорноморського флоту й похідні від нього проблеми, П. Симоненко сформулював так: жодних різких, загрозливих кроків з обох сторін не повинно бути. Замість нагнітання конфронтації — якомога швидший перехід до консультацій і переговорів, активну участь у яких мають узяти представники Верховної Ради і Державної Думи.

Борис Олійник, голова Комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД, звернув увагу на те, чому і на якому саме етапі українсько-російських взаємин постало питання про поділ флоту. Як на мене, зауважив Борис Ілліч, саме як приватної особи, це так чи інакше пов'язано з підготовкою певних лідерів до виборів...

На жаль, не можна відкидати й такого перебігу подій, що декому хочеться зіштовхнути лобами наші народи, щоб погріти на цьому руки. Для запобігання розвитку подій у цьому конче небезпечному напрямку фракція запропонувала термінове обмінятися представницькими делегаціями на рівні Верховної Ради і Державної Думи.

Євген Мармазов звернув увагу присутніх на принаймні дивний факт: з січня 1992 року Узгоджувальною комісією з проблем поділу Чорноморського флоту, яка має повноваження міжпарламентської, підписано 8 угод та протоколів. Вони містять ключові положення щодо поділу флоту. Однак дивує: жоден з цих документів не виноситься на ратифікацію Верховною Радою. Що є грубим порушенням як попередньої, так і нової Конституції. Це можна розцінювати лише однозначно — як ігнорування нашим Президентом і його структурами вищого законодавчого органу.

Іван ДМИТРЕНКО.

Думки з приводу

Гарячі суперечки – не завада конструктивності

ОСТАННЬОГО пленарного тижня у Верховній Раді України найгостріші дискусії точилися довкола двох законопроектів. Думками з приводу проектів законів «Про місцеве самоврядування» та «Про вибори народних депутатів» діляться представники різних депутатських фракцій і груп.

Григорій ДОВГАНЧИН (Міжрегіональна депутатська група):

— Хоча за п'ять років зроблено чимало, поділ влади ще й досі не завершено. Це повинні зробити закони, прийняті на розвиток Основного Закону. І саме одним з них має стати закон «Про місцеве самоврядування».

З кількох проектів цього закону, що були винесені на обговорення Верховної Ради України, жоден не набрав потрібної більшості голосів. У принципі, всі вони спрямовані на забезпечення народовладдя та керованість владою і державою. Однак розробники бачать це по-різному. Одні прагнуть міцної виконавчої вертикалі згори донизу на чолі з головами держадміністрацій, яких призначав би Президент України, інші вважають, що народовладдя більше забезпечується виборними радами. Тому Верховна Рада прийняла цілком умотивоване рішення про створення спеціальної тимчасової комісії з доопрацювання законопроекту, яка з кількох варіантів вибере і узгодить оптимальний.

Проект закону «Про вибори народних депутатів» викликав не меншу заінтересованість, ніж попередній. І це саме по собі зрозуміло. Адже присутні в залі зацікавлені якщо не особисто, то в інтересах своєї партії чи виборців. Як наслідок, було подано п'ять законопроектів. Більшість із них грунтується на пропорційній системі виборів. Однак суспільство вочевидь ще не готове для того, щоб обирати депутатів лише за партійними списками. Тому, на мою думку, майбутні вибори відбуватимуться за змішаною системою. І це відповідатиме статті Конституції, яка каже, що кожен має право брати участь у виборах і бути обраним, бо за пропорційною системою безпартійний громадянин практично не зможе балотуватися кандидатом у народні депутати.

Георгій МАНЧУЛЕНКО (фракція Народного руху України):

— Передусім слід визначитися, що нам потрібно: подвійна вертикаль виконавчої влади і радянської чи ми за ефективну виконавчу вертикаль, яка, на мій погляд, має бути досить жорстка. Від неї багато залежить, як ефективно втілюватимуться в життя рішення, що їх приймають законодавча влада і представницькі органи на місцях. Радянська вертикаль потрібна тим лівим силам, які прагнуть, щоб на місцях було двовладдя. Цього допустити не можна. Бо коли на місцях буде по два керівники, які конкуруватимуть між собою, в кінцевому підсумку від «перетягування каната» страждатимуть люди, держава. За радами можна залишити функції контролю за виконанням бюджету, соціально-економічного розвитку регіонів, ефективністю роботи виконавчої гілки влади. І цього достатньо. Щодо сіл, селищ, міст, то їхніх голів треба обирати прямим голосуванням. Вони мають очолювати виконавчу структуру і головувати у представницькому органі.

Закон «Про вибори народних депутатів» — один з головних, за яким має жити держава, бо йдеться про механізм формування найвищого законодавчого органу України. І слід сказати, що багато хто з депутатів усвідомлює його важливість, про що свідчить еволюція в їхніх поглядах. Більшість парламентаріїв схиляється до того, що виборчу систему треба змінити, тобто вона має бути змішана.

Можливо, кращий був би варіант пропорційної системи. Вибори за партійними списками дали б змогу структуруватися суспільству, а водночас і парламенту.

Але навіть за змішаної системи ми не маємо права допустити висунення кандидатів трудовими колективами. Адже в них функції виробників. І не треба їх політизувати, розколювати за партійними принципами того чи іншого кандидата.

Щодо виборів за партійними списками, то так званий прохідний бал для партій має бути не вищий від п'яти відсотків.

Валерій МІШУРА (фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя»):

— Виходячи з Конституції України, закон «Про місцеве самоврядування» є нагальним. У підготовлених проектах немає серйозного концептуального різнобою. Однак запропонований проект Комісією з питань державного будівництва, діяльності Рад і місцевого самоврядування, на мою думку, більш приземлений і прив'язаний до сьогоднішніх реалій. У майбутньому законі слід урегулювати взаємовідносини органів місцевого самоврядування з центральними органами влади, з місцевими держадміністраціями. Для цього слід чітко розмежувати компетенцію і їх функцій. А головна проблема — дати можливість місцевій владі розв'язувати питання, які входять до її компетенції на своїй території.

А для цього потрібно чітко визначити питання власності, економічну базу. Щоб місцеве самоврядування знало, так би мовити, на чому воно стоїть, що воно може, де закінчується його компетенція і що воно у змозі зробити для своїх громадян. Закон має працювати на зміцнення України.

Щодо закону «Про вибори народних депутатів», то декотрі сумніваються — на часі він чи ні. На мою думку, його потрібно приймати. Бо досвід роботи нашого парламенту, обраного за старим законом, свідчить у багатьох випадках про його неструктурованість, а отже, і нездатність вирішувати інколи деякі кардинальні питання. Точніше, питання вирішують, але у напруженій боротьбі.

Є два погляди на те, який він мусить бути. Одні вважають, що вибори мають відбуватися за пропорційною, інші — за змішаною системою. Щодо виборів лише за партійними списками, то наше суспільство просто не готове до них. Адже в нас нині багато партій, так би мовити, кишенькових. І на відміну від країн, де є кілька сильних партій, добре знаних громадянами, нашому пересічному виборцеві просто неможливо буде не те що розібратися у програмах кількох десятків партій, а навіть прочитати їх. Тому змішана система на перехідний період найбільш оптимальна.

Та не слід забувати, що раніше вибори відбувалися за мажоритарною системою. Тому суспільство потрібно підготувати до виборів за новою системою. Стосовно так званого бар'єру для партій, то він не має бути більшим від п'яти відсотків. Інакше до парламенту можуть прийти дві протилежні за своїми ідеологічними поглядами сили. А для нормального функціонування Верховній Раді потрібен передусім міцний центр.

Василь ТУГЛУК.

У комісіях Верховної Ради України

Чергове засідання **Комісії** законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації і організованій комісією спільно з Донецьким обласним комітетом у справах преси та інформації семінар-практикум з питань приватизації і подальшого розвитку в нових економічних умовах міських та районних інформаційно-видавничих комплексів відбулись у Донецькій області.

Члени комісії давно занепокоєні ходом приватизації міських і районних друкарень, майна редакцій місцевих газет, що здійснюється (до того ж, нерідко форсовано) поза Концепцією приватизації майна об'єктів соціально-культурної сфери, яка до речі, ще не схвалена парламентом. Це загрожує перепрофілюванням, а точніше — руйнуванням інформаційно-видавничих комплексів.

Приватизація — процес реальний, невідворотний і в цій сфері. При раціональній постановці справи в умовах ринкового господарювання високі економічні результати можуть бути характерні як для комунальних поліграфічних підприємств, так і для приватизованих. Водночас хороших показників у деяких друкарнях здобуто якраз після того, як вони стали акціонерними товариствами, колективними підприємствами.

За цих умов комісія прагне виявити і підтримати той досвід приватизації місцевих інформаційно-видавничих комплексів, який дозволяє максимально нейтралізувати, звести нанівець її можливі негативні наслідки і використати переваги — в інтересах збереження і якісного піднесення галузі, задоволення соціальних запитів та соціального розвитку професійних трудових колективів.

Як з'ясовано під час попередньої підготовчої роботи і в ході семінару-практикуму та на виїзному засіданні, на відміну від ситуації в багатьох інших областях України, на Донеччині органи місцевої влади, обласний комітет у справах преси та інформації, регіональне відділення Фонду державного майна зуміли скерувати процес приватизації саме так, що збереження і поступовий розвиток місцевої інформаційної галузі забезпечуються, а інтереси її трудових колективів враховуються в першу чергу.

Ініціативно працює обласний компресінформ. В той час, як подекуди такі комітети практично згорнули свою роботу, виявляючи безпомічність перед новими реаліями, Донецький комітет розширює організаторську, регулятивну, господарську діяльність, спрямовану на ефективне функціонування інформаційної галузі, незалежно від форм власності її об'єктів.

Комісія схвалила рекомендації, згідно з якими донецький досвід збереження і розвитку місцевих інформаційно-видавничих комплексів у ході приватизації буде підтримано і поширено.

В ході розгляду і прийняття Верховною Радою України Концепції приватизації майна об'єктів соціально-культурного призначення будуть враховані і конструктивні наробки донеччан.

Мініінформу України, Держмайну України, Укрінформу запропоновано підготувати і поширити матеріали про корисний досвід розв'язання проблем приватизації місцевих інформаційно-видавничих комплексів Донеччини, діяльності обласного комітету у справах преси та інформації (бюлетень, статті для преси, плакат, телерадіопередачі тощо).

Комісія з питань науки та народної освіти розглянула внесений Кабінетом Міністрів проект закону про професійно-технічну освіту і рекомендувала його на розгляд Верховної Ради у першому читанні.

Законопроект доповнює і конкретизує основні положення Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону «Про освіту» стосовно функціонування професійно-технічної освіти і є законом прямої дії. Він визначає загальні правові, економічні, соціальні та організаційні засади професійно-технічної освіти в Україні, регулює суспільні відносини у цій сфері. Доцільність прийняття поданого проекту зумовлена необхідністю створити юридичні гарантії ефективного функціонування і розвитку системи професійно-технічної освіти в сучасних умовах, задовольнити потреби суспільства і держави у кваліфікованих, конкурентоспроможних на світовому ринку праці робітниках.

За участю представників міністерств, академій наук, наукової громадськості було обговорено також концепцію змін та доповнень до Закону «Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності». Увага акцентувалась на стратегічних і конкурентних питаннях реформування наукової і науково-технічної діяльності, вдосконалення системи управління нею, проблемах, пов'язаних із створенням новітньої законодавчої бази.

Прийнято рішення доопрацювати концепцію цього законопроекту із залученням представників зацікавлених міністерств і відомств, академій наук, наукової громадськості і представити на розгляд комісії.

Критичному аналізу з боку членів комісії було піддано проект концепції приватизації майна об'єктів соціальної сфери. Народні депутати констатували, що запропонована редакція, зокрема в питаннях освіти, не відповідає чинному законодавству, насамперед Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про освіту». Все це може призвести до подальшої руйнації освітянської галузі, завдасть значної шкоди навчанню і вихованню дітей і підлітків.

Комісія рекомендувала Фонду державного майна України переглянути свої підходи до цієї проблеми.

Прес-служба Верховної Ради України.

Не треба соромитися праці

ДЕПУТАТ Чернівецької міськради Ярослав Волощук належить до тих народних обранців, що, як мовиться, завжди перебувають на видноті у своїх виборців. Він балотувався в окрузі, на території якого сам мешкає, знає геть чисто всі його біди і тривоги. А їх тут чимало, бо йдеться про передміську зону, позбавлену багатьох комунальних та побутових благ. Ярослав і відіграє роль буфера між міськрадою і своїми виборцями у відстоюванні їхніх інтересів.

Міськрада жодним словом не може дорікнути йому, що депутат «тягне ковдру» лишень у свій бік. Адже Ярослав активно працює й на місто. Крім усього, він ще й узяв на себе невдячну роль просвітителя — несе депутатські знання про принципи й засади міського самоврядування в зарубіжних країнах, оскільки добре обізнаний з цією цариною.

Буквально днями Ярослав одержав з друкарні сигнальний примірник своєї книги «50 запитань з України, 50 відповідей із США», виданої за сприяння відомого Інституту Крібла. Їй-Богу, ця праця зуміє просвітити навіть дилетанта, настільки в ній доступно подано матеріали про те, як діє самоврядування і в нас, і в них, і де воно приносить більше користі. Словом, депутати Чернівецької міськради одержали чудовий підручник про управлінську ефективність. І не лише вони. Книгою вже зацікавилися Всеукраїнська академія місцевого самоврядування, Асоціація міст України, заявку на неї подали численні наукові заклади.

До речі, у видання цієї книги Волощук вклав і частку своїх коштів, оскільки спонсори не дуже поспішали розщедритися на неї.

— Невже у депутатському гаманці є зайва копійчина, щоб дозволити собі подібне? — запитав у Ярослава.

— Ніколи не був грошовитою людиною. Але маю можливість додатково заробити собі на прожиття власним розумом і вмінням. За фахом я архітектор, добре малюю, знаюся на дизайнерстві. Це й рятує мене в скрутну годину. Приходять замовники — просять розробити проект інтер'єру бару, кафе чи ресторану. Я їм ніколи не відмовляю. Не посплю кілька ночей — і маю якусь копійчину. До речі, ніколи не вважав це «халтурою». Якби халтурив, не мав би замовників.

Це, так би мовити, позаурочна робота. Працюю я в політехнічному технікумі, де викладаю теорію містобудування майбутнім архітекторам. Маю кілька годин і в індустріальному технікумі. А ще веду заняття в студії образотворчого мистецтва, навчаю азів мистецтва обдарованих дітей, що мешкають на території мого виборчого округу. Спеціально для дівчаток почав читати курс моделювання одягу. До речі, самотужки опанував професію кутюр'є. Маю вже й власноручно розроблені моделі. Так, на замовлення міського комітету у справах молоді і спорту сконструював взірці учнівської форми. І як депутат домагаюся, щоб пустити їх у серійне виробництво. Першу партію пропоную за рахунок міського бюджету вручити дітям-сиротам.

— Одне слово, — підсумував нашу розмову Ярослав Волощук, — не треба соромитися праці. Чесно зароблений гріш завжди буде в ціні. Я в цьому вже давно переконався.

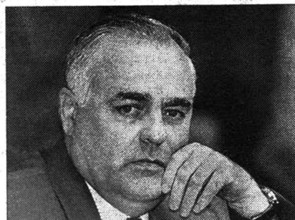
Василь БАБУХ.

Олександр ТКАЧЕНКО:

Ми готові до відкритого діалогу

НА ПОЧАТКУ листопада у Санкт-Петербурзі відбулося чергове пленарне засідання Міжпарламентської асамблеї держав — учасниць СНД. У ньому взяв участь і виступив з промовою перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко.

Думками щодо розбудови нашої державності, розвитку інтеграційних процесів у країнах СНД, майбутнього Міжпарламентської асамблеї країн СНД Олександр Миколайович ділиться з читачами нашої газети.

I. Державний суверенітет України — історична закономірність

Народ України історичними традиціями, культурою, розбудовою правових основ державності вписав в історію людства величні сторінки свого життя, які сьогодні з повагою «читають» на всіх континентах світу. «Руська Правда» часів Київської Русі, Конституція Пилипа Орлика 1710 року, конституція Української Народної Республіки 1917 року, Конституції радянської доби, Декларація про державний суверенітет України, Акт незалежності України 1991 року, Конституція України 1996 року — значні історичні віхи в житті нашого народу.

У нелегкі для України часи народ вибудував конституційну основу свого державного ладу, який визначає систему принципів організації та діяльності держави у всіх сферах життя: народному господарстві, політиці, економіці, праві, культурі, міжнародних відносинах.

Становлення і характер сучасного державного ладу та формування міжнародних зв'язків України закріплені насамперед в Декларації про державний суверенітет України. Цей документ має принципове значення. Адже проголошений колись політичний та юридичний суверенітет Української РСР у складі Союзу РСР нібито означав, що Україна набуває атрибутів суверенної держави: статусу самостійного ведення економіки, незалежної політики, функціонування всіх структур державної влади, власної виборчої системи. Але це було тільки на папері.

На перший погляд Україна визнавалася за чинними тоді Конституціями СРСР та Української РСР суверенною республікою. Але акцент ставився лише на теоретичній можливості мати право на самовизначення нації та ствердженні держави як інтернаціональної політичної організації. І аж ніяк не на основі національної держави з конкретними атрибутами суверенітету.

Головна заслуга Декларації полягає в тому, що в ній вперше проголошено Україну суверенною національною державою. Її функціонування забезпечувалося в наявних кордонах на основі здійснення українською нацією власної державності з гарантуванням прав і свобод людини для громадян усіх національностей. Ці принципи отримали розвиток у подальшому формуванні українського національного законодавства в поєднанні з нормами міжнародного права. Вони поступово ставали базовими для міжнародної діяльності України.

За шість років з дня проголошення Декларації про державний суверенітет України наша держава здобула небачений до цього часу міжнародний авторитет: Україну як незалежну державу визнали 152 країни світу, 141 встановила з нашою державою дипломатичні відносини, Україна виступає повноправним членом ООН, є членом міжнародних міжурядових організацій, зокрема ЮНЕСКО, Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Міжнародної організації праці (МОП), Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), Міжнародного валютного фонду (МВФ), Чорноморського економічного співробітництва (ЧЕС), Парламентської асамблеї Чорноморського економічного співробітництва (ПАЧЕС) та ін.

II. Ні — ізоляційній політиці

З перших кроків становлення державного суверенітету Україна розпочала проводити активну міжнародну діяльність. Уже через декілька місяців після проголошення Декларації було чимало зроблено щодо розвитку договірних відносин між країнами СНД.

19 листопада 1990 року, після тривалих зустрічей парламентських делегацій України та Російської Федерації, в урочистій обстановці підписали великомасштабний Договір про визнання суверенітету обох держав, дотримання принципів міжнародного права: невтручання у внутрішні справи, незастосування сили або економічного тиску, врегулювання спірних питань погоджувальними засобами.

Це стало початком нового етапу в розвитку відносин з усіма колишніми республіками СРСР. Логічним кроком після цього була подія, коли 8 грудня 1991 року Україна як одна з ініціаторів створення на терені колишнього Союзу РСР Співдружності незалежних держав підписала відповідну Угоду.

Це сталося в Мінську, і вже через день — 10 грудня — Верховна Рада України ратифікувала її, додавши до Угоди про створення СНД свої застереження. Вони були не плодом амбіцій, а проголошували новий етап відносин між республіками колишнього Союзу СРСР на принципах міжнародного права.

Суть застережень досить чітко викладено в пункті 4, у якому сказано, що, згідно зі статтею 7 Угоди, Високі Договірні Сторони визнають лише рівноправне співробітництво через координуючі інститути Співдружності, а саме: консультації в галузі зовнішньої політики; розвиток спільного економічного простору, участь у загальноєвропейському та євразійському ринках і проведенні митної політики; розвиток власних систем транспорту і зв'язку; охорона навколишнього середовища, участь у створенні всеосяжної міжнародної системи екологічної безпеки; боротьба з організованою злочинністю.

Верховна Рада України особливо уважно визначила принципи, якими мають керуватися держави — учасниці СНД у процесі співробітництва, запропонувавши таке положення: «Координаційні інститути створюються на паритетній основі, і їх рекомендації приймаються консенсусом».

Коли створювалася Міжпарламентська Асамблея (березень 1991 року) у складі Білорусі, Вірменії, Казахстану, Киргизстану, Росії, Таджикистану та Узбекистану (до цих держав приєдналися Азербайджан у 1993 р., Грузія та Молдова в 1994 р.), то застереження Верховної Ради України були враховані в нормативних актах, які регламентують діяльність МПА.

Так, стаття 1 Угоди про Міжпарламентську Асамблею проголошує, що вона — консультативний інститут для обговорення питань і розгляду проектів документів загального інтересу. В статті 3 передбачено, що парламентські делегації мають рівні права, і кожна з них має один голос. Рішення МПА з обговорюваних питань приймають на основі загальної згоди (консенсусу) учасників Міжпарламентської Асамблеї (ст. 7). Причому ці рішення мають не владну наднаціональну силу правових актів, а форму заяв, звернень, рекомендацій, пропозицій (ст. 8). Аналогічні норми закріплено в установчих документах, які регулюють діяльність МПА.

Аналіз прийнятих нормативно-правових документів МПА, практики їх застосування та вивчення досвіду роботи структур Міжпарламентської Асамблеї переконливо показує, що за минулих майже п'ять років держави —учасники Співдружності незалежних держав зосереджують роботу у трьох основних напрямах.

По-перше, це діяльність, пов'язана з гармонізацією та зближенням законодавства держав СНД на засадах норм міжнародного права та врахування особливостей внутрішньонаціонального законодавства. По-друге, це напрацювання модельних законодавчих актів та рекомендацій, які за своїм розсудом враховують держави у своїй законотворчій роботі. Третій напрям лише формується. Це поступова трансформація міждержавних угод та договорів в національне законодавство.

Практика останніх років наочно показала, що підписання і навіть ратифікація міждержавних документів означає небагато, якщо вони не стають нормами законів та інших правових документів у самій державі і не розробляються механізми їх виконання. Сьогодні, коли прийнято Конституцію України і завершено формування судової влади, обрання Конституційного суду України, треба на якісно новому рівні розглядати ці проблеми та шляхи їх розв'язання.

III. Вихід України з кризи можливий тільки завдяки широким інтеграційним процесам

Нова Конституція України, яка розвинула і закріпила надзвичайно важливі для нашого державотворення принципи, гарантує конституційний захист держави і разом з цим дає можливість через їх призму проаналізувати відповідність діяльності МПА конституційним положенням, закріпленим в Основному Законі України.

Після аналізу правових актів СНД і практики діяльності структур, створених на паритетних і рівноправних засадах, у нас немає підстав для недовіри до роботи МПА, бо немає жодного недотримання чи порушення прав держав — учасниць СНД, у тім числі і нашої держави.

У статті 18 (зовнішньополітична діяльність України), пункті 5 статті 85 (визначення Верховною Радою України засад внутрішньої і зовнішньої політики) стверджується її спрямування на забезпечення національних інтересів і безпеки України «шляхом підтримання мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права». У жодному з прийнятих документів МПА немає суперечності з цими конституційними положеннями.

Доцільно розглянути і такий аспект проблеми. Якщо глибоко проаналізувати події шестирічного періоду становлення державності України, то стає цілком зрозуміла складна і бурхлива політична боротьба за конкретну реалізацію проголошеного державного суверенітету. Тоді, як кажуть, було не до розв'язання питання про діяльність в МПА. Нині, коли ситуація значно стабілізується, необхідно вести продуману, послідовну роботу з основними політичними силами, представленими у Верховній Раді, щоб цього і знайти виважені рішення. Саме так, як це було з прийняттям Декларації, Конституції, інших найважливіших документів.

Після створення грунтовної та виваженої правової бази, визнання України абсолютною більшістю держав світу, приєднання її до всіх основоположних міжнародних документів, зрештою, вияву волі народу на всеукраїнському референдумі щодо нашої незалежності — немає аргументованих підстав, щоб боятися обмеження прав України з боку будь-яких міжнародних об'єднань.

Сталася безповоротна об'єктивна подія міжнародного значення: Україна визначилася і політично, і економічно, і юридично як суверенна незалежна держава світового значення. І нікому не вдасться повернути її на зворотний шлях.

Саме тому слід іти на взаємовигідну співпрацю з країнами СНД зі встановлення (а в ряді галузей народного господарства із відновлення на нових принципах) економічно виправданих зв'язків, що вкрай необхідні усім державам. Одним із найефективніших механізмів є вже створена, чинна структура —Міжпарламентська

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про застосування амністії в Україні

Стаття 1. Амністія є повне або часткове звільнення від кримінальної відповідальності і покарання певної категорії осіб, винних у вчиненні злочинів.

Амністія оголошується Законом про амністію, який приймається відповідно до положень Конституції України, Кримінального кодексу України та цього Закону.

Стаття 2. Законом про амністію може бути передбачене:

а) повне звільнення зазначених у ньому осіб від кримінальної відповідальності чи від відбування покарання (повна амністія);

б) часткове звільнення зазначених у ньому осіб від відбування призначеного судом покарання (часткова амністія).

Закон про амністію не може передбачати заміну одного покарання іншим чи зняття судимості щодо осіб, які звільняються від відбування покарання.

Стаття 3. Не допускається застосування амністії:

а) до особливо небезпечних рецидивістів, визнаних такими вироком суду, що набрав законної сили;

б) до осіб, яким смертну кару в порядку помилування замінено на позбавлення волі;

в) до осіб, що мають дві і більше судимості за вчинення тяжких злочинів;

г) до осіб, що засуджені за вчинення тяжкого злочину і відбули менше половини призначеного вироком суду основного покарання.

Законом про амністію можуть бути визначені й інші категорії осіб, на які амністія не поширюється.

Положення Закону про амністію, які не відповідають вимогам частини першої цієї статті, не мають сили і застосуванню не підлягають.

Стаття 4. Дія Закону про амністію поширюється на злочини, вчинені до дня набрання ним чинності включно, і не поширюється на злочини, що тривають або продовжуються, якщо вони закінчені, припинені або перервані після прийняття закону про амністію.

У виняткових випадках, з метою припинення суспільно небезпечних групових проявів, чинність амністії може бути поширено на діяння, вчинені до певної дати після оголошення амністії, за умови обов'язкового виконання до цієї дати вимог, передбачених в Законі про амністію (умовна амністія).

Стаття 5. Особи, на яких поширюється амністія, можуть бути звільнені від відбування як основного, так і додаткового покарання, призначеного судом.

Амністія не звільняє від обов'язку відшкодувати заподіяну злочином шкоду, покладеного на винну особу вироком чи рішенням суду.

Питання про погашення чи зняття судимості щодо осіб, до яких застосовано амністію, вирішується відповідно до положень Кримінального кодексу України виходячи із виду і терміну фактично відбутого ними покарання.

Стаття 6. Закони про амністію, за винятком законів про умовну амністію, Верховна Рада України може приймати не частіше одного разу протягом календарного року.

Стаття 7. Закон про амністію підлягає обов'язковій публікації в офіційних виданнях Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України.

Стаття 8. Особи, які відповідно до Закону про амністію підлягають звільненню від відбування (подальшого відбування) покарання, звільняються не пізніш як протягом трьох місяців після опублікування Закону про амністію.

Особи, щодо яких відповідно до Закону про амністію застосовується скорочення терміну покарання, мають бути офіційно поінформовані про нове обчислення терміну покарання і про дату закінчення відбування покарання протягом місяця після опублікування Закону про амністію.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 1 жовтня 1996 року.

і співробітництва з усіма країнами

Асамблея, яка має забезпечити юридичне опосередкування цих відносин.

IV. Україна в СНД та її структурах

Історія знає немало фактів, коли в різні часи складалися неоднозначні ситуації у взаємовідносинах держав. Але в новітній час важко знайти інші приклади, крім Росії й України, коли б народи так дорого заплатили за власну незалежність і так довірливо ставилися до політиків, які продовжують розтрощувати під виглядом реформ віковічні зв'язки.

Поза всяким сумнівом, старі форми адміністрування в народногосподарському комплексі з єдиним центром у одній столиці накоїли немало бід. Це значною мірою й привело до подій 80-х та 90-х років, коли розгорнувся рух за національну незалежність. Але є й друга сторона медалі: під час розбудови нових, незалежних одна від одної країн, ізольованих економічних систем найперше постраждали прості люди. Вони й нині, як у роки війни та післявоєнної відбудови несуть страшний тягар злиднів і нестатків, розплачуючись за недалекоглядні дії окремих політиків.

Економічний, технологічний, науковий та юридичний аналіз свідчать, що реформи об'єктивно не потребували таких жертв, такого спаду виробництва, розладу в економіці, які сталися на наших очах. А причина цього значною мірою — в розриві єдиного поля ринку, що склався в рамках СНД та економічних зв'язків.

Коли розробляли перші документи про співробітництво держав, дружбу народів, то передбачалося зберегти взаємодію економічного та юридичного полів для злагодженого і взаємовигідного проведення реформ, діючи через узгоджені міждержавні та міжнародні структури.

З гіркотою змушені зазначити, що цей напрям державотворчої роботи в країнах СНД виявився чи не найбільш занедбаний. Нині видно, як дедалі зростає розрив у рівнях розвитку основних технічних, технологічних, економічних, правових зв'язків, що не дає можливості стабілізувати виробництво та економічне співробітництво.

Україна намагається підтримувати з колишніми союзними республіками постійні відносини, але що далі, то більше правове поле залишається не узгоджене і не підготовлене для гарантування і регулювання нових економічних зв'язків, створення умов для нормального співіснування держав. На жаль, політика та амбіції взяли гору над логікою життя.

Одним з найяскравіших наслідків такого руйнівного злому є невиправдане відставання з прийняттям Цивільного кодексу та інших кодексів України на рівні вимог міжнародного права та гармонізації законодавства СНД. Хоча за рівнем розвитку юридичної науки Україна займала і займає одне з провідних місць не тільки в межах СНД.

Серед найважливіших причин такого становища є відмова певної частини народних депутатів України, які не мають на це повноважень від виборців, прийняти рішення про участь у роботі Міжпарламентської Асамблеї. Загальновідомо, що вона давно розробила проекти модельних кодексів і на їх основі вже прийнято в Білорусі, Росії, Казахстані та інших державах ці важливі закони. Парадоксально, що багато розробок запозичено або спільно розроблено з допомогою вчених України, а результат для держави — нульовий.

Таке становище не дає можливості з необхідними гарантіями укладати, тим більше — виконувати договори, контракти і адекватно контролювати вже підписані й ратифіковані угоди, вирішувати суперечки в позасудовому та судовому порядку, налагоджувати виробничі та будь-які інші зв'язки на сталій правовій основі.

Окрім цього, це призводить до хаосу, руйнації перевірених практикою зв'язків, зловживань, дедалі більшого розвитку криміногенної ситуації. Беззаконня, правовий нігілізм, відверте нехтування державними та суспільними інтересами нині більші, ніж будь-коли. Тимчасове політиканство в цих питаннях призведе до ще більшого соціального розладу. І що довше зберігатиметься таке становище, то сильніша небезпека загального вибуху.

V. За наукою до світового досвіду

Подивимося, як розв'язують міждержавні проблеми у Європі і світі.

Організація Об'єднаних Націй має широку розгалужену мережу міжнародних організацій. Одна з них —забезпечення функцій ООН у розвитку міжнародного економічного співробітництва.

Цим питанням, як відомо, займається найвищий орган ООН — Генеральна Асамблея, а також Економічна та Соціальна Ради. На 29-й сесії Генеральної Асамблеї було прийнято Хартію економічних прав і обов'язків держав.

На спеціальних сесіях Генеральної Асамблеї розглядали питання про розвиток міжнародного економічного співробітництва та встановлення нового міжнародного економічного порядку, де б вироблялися нові підходи та принципи міжнародного співробітництва, в якому беруть участь усі цивілізовані держави, об'єднуючись у різні форми співдружності.

Під безпосереднім керівництвом Економічної і Соціальної Рад (ЕКОСОС) працюють регіональні економічні комісії, а саме: для Європи (ЄЕК) —близько 40 держав-учасниць; для Азії і Тихого океану (ЕСКАТО) — 35; для Західної Азії (ЕКЗА) — 14; для Африки (ЕКА) — 50; для Латинської Америки (ЕКЛА) —35 держав-учасниць тощо. Центральними завданнями цих структур ООН є проведення узгоджених дій з економічного співробітництва в кожному регіоні. Ці комісії подають рекомендації державам конкретного регіону безпосередньо — без затвердження таких рекомендацій вказаними Радами.

Заслуговує вивчення, як зазначалося в Заключних актах Наради з безпеки та співробітництва в Європі, досвід ЄЕК щодо країн Прибалтики і Східної Європи. Чого варті, скажімо, напрацьовані в ЄЕК типові контракти та інші правові норми, які успішно застосовуються в економічних зв'язках Схід — Захід. Або проведене узагальнення порядку арбітражного розгляду судових конфліктів між країнами ЄЕК тощо.

Серед багатьох структур ООН варто виділити також ЮНКТАД — Конференцію Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку, яку утворено 1964 року як орган Генеральної Асамблеї для визначення принципів і політики в сфері міжнародної торгівлі та прискорення економічного розвитку в малорозвинутих країнах.

ЮНКТАД велику увагу приділяє питанням розробки механізмів щодо міжнародно-правового регулювання умов передачі технологій. Близько десяти сесій Конференції ООН було присвячено міжнародному кодексу в галузі передачі технологій в інші країни.

Тільки перелік міжнародних організацій свідчить, до якої міри складними є процеси інтеграції між країнами і як непросто координувати їх діяльність, виробляти спільні підходи до співпраці, принципи взаємодії та врахування специфіки розвитку різних держав. Отож чи потрібні міждержавні організації для ведення виваженої, всебічно продуманої економічної політики в країнах СНД — питання, на моє глибоке переконання, риторичне.

Президент України Леонід Кучма, виступаючи на пленарному засіданні Всеукраїнської наради економістів, підкреслив, що ми не можемо сліпо копіювати західну модель економіки, оскільки в Європі є своє стартове поле. «Пріоритетним напрямом розвитку наших зовнішніх стосунків є Росія. Її досвід реформування винятково важливий для всіх країн з перехідною економікою, в тому числі і для України», — сказав він.

VI. Сучасний стан міждержавного співробітництва України з країнами СНД

Восьма сесія Міжпарламентської Асамблеї, яка відбулася в Санкт-Петербурзі 1—3 листопада 1996 року, висвітлила всі негативні та позитивні процеси в колишніх республіках Союзу за останніх неповних п'ять років після підписання Угоди про утворення Співдружності Незалежних Держав.

З матеріалів сесії та доповідей вимальовується досить неприваблива картина економічного розвитку цих країн.

За статистикою 4 років між державами Співдружності товарообіг скоротився в 6 разів. Транснаціональні компанії та створені спільні фінансово-промислові групи майже не працюють.

Через відсутність міждержавної координації та неправильну фінансову політику розпадаються єдині енергетичні, транспортні системи, єдиний енергетичний ядерний комплекс. Все це різко погіршує і без того послаблену систему геоекономічного статусу держав Співдружності.

Порівняння економічної кризи в США початку 30-х років з кризовими явищами у країнах Співдружності наштовхує на думку, що активне державне втручання в регулювання економіки і проведення реформ таки необхідне.

Сьогодні в Канаді, Японії, США, Китаї та інших країнах держава веде активну правову та економічну політику на підтримку власних виробників і стимулювання виробництва. Треба позбутися ілюзій, що ринок сам відрегулює все: це має робити держава найжорсткішими методами. Інакше суспільство буде й далі сповзати в кримінальний світ. Хіба ми не чуємо, як дехто відверто ототожнює крадіжки з підприємництвом, ухилення від податків та «чорний нал» з пошуком нових форм господарювання. Важко знайти будь-яку сферу громадського життя, яку б не вразили ці процеси.

У доповіді Спеціальної проблемної групи з правової реформи в Незалежних Державах (див. «Європейська економіка». Брюссель, Люксембург, 1993) для Комісії Європейського Товариства експертами багатьох країн виділено такі, що є основними, проблеми:

Перша — «саме держава, наділена повноваженнями створювати закони і забезпечувати їх виконання, повинна виступити гарантом ефективності й міцності ринкової економіки. Саме держава діє як каталізатор процесу перетворень і профілювання приватних інтересів... Якщо державні органи виявляються нездатними виконувати свої обов'язки зі створення і застосування всебічної і послідовної правової системи, то та особиста зацікавленість, яка приносить багаті плоди в соціальній ринковій економіці, приводить до хаосу та анархії».

І ще: «оскільки правова реформа покликана, серед іншого, сприяти інтеграції незалежних держав у світову економіку, їх правові системи, яким судилося ввійти в XXI століття, повинні бути максимально сумісні з міжнародними стандартами економічного права, правом Європейського Співтовариства і принципами гармонізації права всередині СНД».

Враховуючи сказане, переконані, що відновлення, розширення та поглиблення співробітництва між країнами Співдружності має стати одним із найголовніших пріоритетів у політичному, економічному та юридичному житті. Інакше всім нам не вийти з кризи і не відновити досягнень, які мала Україна.

Підсумовуючи сказане, хочу наголосити: країни Співдружності обрали правильний шлях, об'єднавши свої зусилля на нових принципах співробітництва в умовах ринкової економіки. Але треба, щоб Україна, проініціювавши створення СНД, стала його повноправним та активним учасником.

Необхідність участі України в Міжпарламентській Асамблеї є одним з найважливіших завдань, якщо ми і надалі не бажаємо відставати від формування правових основ ринкової економіки, шукати ефективних шляхів виходу з кризи, завоювання своєму народові заслуженого благополуччя. Україна своїм творчим потенціалом може збагатити діяльність МПА, поповнити власний потенціал за рахунок спільних напрацювань з країнами СНД, забезпечити успішне входження в європейське та світове товариство.

Думаю, що всім без винятку народним депутатам України необхідно глибше, ніж раніше, проаналізувати розвиток економіки, стан виробництва і становище, у якому опинилися люди, та прийняти виважене рішення про участь в структурах Співдружності Незалежних Держав. Це принесе лише користь народу та швидкий вихід України з кризи.

Статус... двовладдя

Життя рад

1 СІЧНЯ 1993 року Верховна Рада України надала Золотоноші статус міста обласного підпорядкування. Зрозуміло, що цього домагалися на благо Золотоноші, бо фінансування йшло безпосередньо з обласного й республіканського бюджетів. Крім того, були передбачені для міст такого підпорядкування пільги у держторгівлі тощо.

Однак час змінився. Що ж, запитати б, нам від надання статусу нині? А те, що зовсім інші стали й фінансування та функції місцевої влади. Та й торгівля роздержавлюється... Одне слово, нема тепер сенсу в тому статусі. Хіба що з'явилися нові робочі місця ... для управлінців.

Як гриби після дощу, стали виростати служби, відділи. За лічені місяці чиновницька братія заполонила приміщення колишніх райкому та райвиконкому. Крім них, ще кілька добротних взяла штурмом в оренду. Якщо сусідні райцентри — Драбів, Чорнобай — за останні роки значно упорядковано, то в нашій древній Золотоноші енергія пішла на відгодовування апарату. Бо правду кажуть: легше мішки рахувати, аніж носити. Якщо в сусідів, приміром, зі справлянням податків успішно впорається одна податкова інспекція, то в нас — дві, зі штатом 87 осіб. А раніше порядок у цій сфері підтримували два працівники народного контролю. Така сама ситуація і в системі освіти, культури, фінансів, контрольно-ревізійної служби. Якщо так триватиме й надалі, то в нас скоро працівників не стане, а будуть лише контролери. Утримання апаратників міськвиконкому й райдержадміністрації (а всі вони бюджетники) лише в першому кварталі платникам податків коштувало 100 мільярдів карбованців, і це за браку коштів на освіту, медицину, пенсію.

Двовладдя, невизначеність ріжуть по живому спільні інтереси виробника й переробника сільськогосподарської продукції. Чи не через це вісім господарств району змушені продавати своє молоко за півсотню кілометрів молокозаводу обласного центру, а не своєму маслокомбінату, завантаженому на третину потужності. А бички вигідніше гнати до Лівану, ніж на міський комбінат. Сьогодні пішим золотоносцям не те що непросто дістатися до свого райцентру, а навіть розібратися, в якій конторі його чекають: в районній чи міській? А чого варте перетягування каната між районною і міською владами щодо того, хто головніший?

А тим часом пишуть наші мешканці і до Верховної Ради, і до Президента і, звичайно, в область: скасуйте прийняте рішення, ліквідуйте двовладдя в регіоні... Та поки що марно.

Микола ЯРОШ,
головний редактор газети «Вісник Золотоніщини», член Спілки журналістів України.

Мал. Леоніда ТЕЛЯТНИКОВА.

Промислова власність:

ВСЯКА промислово розвинута держава гарантує правову охорону на своїх теренах промислової власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг), і це є одним із важливих атрибутів державності. Україна про такі наміри заявила відразу після проголошення незалежності. Сьогодні ці наміри вже закріплені у новій Конституції.

У Конституції в статті 41 сказано: «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися... результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності». Стаття 54 каже: «Громадянам гарантується... захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної власності».

Треба віддати належне керівникам нашої держави: відразу після проголошення незалежності вони усвідомили необхідність власної державної системи правової охорони промислової власності і надали початкового імпульсу для її розбудови. Але розпочалася вона фактично на пустому місці, адже всі напрацювання у цій сфері за час існування СРСР присвоїла собі його правонаступниця — Російська Федерація, залишивши Україну біля розбитого корита і показавши їй, як із золотим запасом чи алмазним фондом, «дулю з маком».

Віхами у розбудові власної патентної системи за роки незалежності стали:

—постанова Кабінету міністрів України у січні 1992 року про створення Державного патентного відомства України (Держпатенту) і його підпорядкування Державному комітетові науки, техніки і промислової політики;

—постанова Кабміну в березні 1992 року про створення Науково-дослідного центру патентної експертизи та його підпорядкування вищезгаданому комітетові;

—указ Президента України у вересні 1992 року про затвердження «Тимчасового положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні»;

—початок видачі з грудня 1992 року охоронних документів на об'єкти промислової власності;

—початок видання з січня 1993 року офіційного бюлетеня Держпатенту «Промислова власність»;

—прийняття Верховною Радою України у грудні 1993 року пакету законів про охорону прав на об'єкти промислової власності (Закону про винаходи і корисні моделі, Закону про промислові зразки і Закону про знаки для товарів і послуг; ці закони вступили в дію з 1 липня 1994 року).

Отже, фундамент державної системи охорони промислової власності в Україні був закладений своєчасно. Далі необхідно було просто виконувати закони і на їх основі розбудовувати систему.

РОЗБУДОВА йшла не без підводного каміння, причому частина його була певними силами завбачливо нагорнута на шляху розвитку. Одним таким каменем, що становив істотну загрозу розбудові, були намагання глибоко затягнути Україну у спільний патентний простір СНД. Маю на увазі Євразійську патентну конвенцію, яку Україна підписала у вересні 1994 року. Не маю сумніву, що це був один з елементів «ювелірного», як висловився недавно голова комітету Держдуми Росії В. Ілюхін, приборкання непокірної України.

Все ж, Богу дякувати, Україна справжнім членом цієї конвенції ще не стала. Для цього згадану угоду мусить ратифікувати Верховна Рада. А Верховній Раді рекомендацію має внести її профільний Комітет з питань науки і народної освіти.

Як член цього комітету, мушу визнати, що у питанні ратифікації вищезгаданої угоди відчував певний тиск і намагання вплинути з боку деяких урядових кіл, зокрема — керівництва Держпатенту. Для цього була використана навіть ВОІВ — Всесвітня організація інтелектуальної власності з осідком у Женеві. генеральний директор ВОІВ разом із головою Держпатенту були гостями комісії і переконували її, яке то щастя насувається на Україну —Євразійська патентна конвенція. І які то будуть сприятливі умови для розвитку в Україні винахідництва та забезпечення охорони прав на винаходи та інші об'єкти промислової власності на теренах країн — учасниць СНД. Адже всіх єднає одна добре всіма знана мова, звісно яка —російська. А в Європі ніхто Україну не чекає, та й мови європейські треба знати, а це так важко...

Комітет це не переконало. Рекомендацію щодо Євразійської патентної конвенції він двічі відхилив. Тому що детально зважив усі «за» і «проти», ознайомив з багатьма публікаціями на цю тему, вислухав рекомендації наукових і винахідницьких кіл, зокрема: ряду наукових підрозділів академічних інститутів, Українські групи Міжнародної асоціації з охорони промислової власності, торгово-промислової палати України, багатьох патентних повірених та ін. Всі вони, застерігали: ратифікація вищезгаданої конвенції нині недоцільна і негативно позначиться на науково-технічному потенціалі України. Бо досвід розвинутих країн показує, що будь-яке об'єднання в цій сфері з іншими державами доцільне тільки після побудови міцної національної патентної системи.

Таким був і висновок моєї попередньої публікації на цю тему в «Голосі України» за 6 червня 1995 року «Про ще один спільний простір для України (до ратифікації Євразійської патентної конвенції)».

Розігрування євразійської патентної карти, без сумніву, забрало час і вповільнило темпи розвитку національної патентної системи, перешкодило концентрації зусиль на потрібних напрямках. Численні публікації в різних газетах і журналах забили тривогу. Це і було однією з причин ініціювання слухань у Комітеті з питань науки і народної освіти Верховної Ради «Про стан і перспективи розвитку державної системи охорони промислової власності». Слухання відбулися 10 липня 1996 року. На слухання запросили представників наукових, винахідницьких і промислових кіл. Зі звітною доповіддю виступив голова Держпатенту В. Петров, а зі співдоповідями — заступник голови Держкомітету науки, техніки і промислової політики В. Пархоменко і голова робочої групи нашого Комітету автор цієї статті.

Далі я хотів би поділитися з читачами «Голосу України» інформацією з цього питання, одержаною як під час слухань, так і при підготовці до них, а також своїми висновками з розглянутого на слуханнях.

У доповіді голови Держпатенту багато уваги було приділено підбиттю підсумків розвитку міжнародного співробітництва у сфері охорони промислової власності. І справді, тут результати відрадні. Україна — член ВОІВ, учасник восьми міжнародних договорів, серед них — Паризької конвенції про охорону промислової власності, Договору про патентну кооперацію, Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків для товарів і послуг та ряду інших. У перепективі —приєднання до ще 10 міжнародних договорів, що мають відношення до промислової власності, зокрема до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ), Світової організації торгівлі (СОТ) тощо. Налагоджено ділові контакти з національними патентними відомствами майже всіх розвинутих країн — Австрії, Великобританії, Німеччини, Нідерландів, США, Швейцарії та ін. Здійснюється обмін патентною інформацією з 36 країнами світу. Та й міжнародному співробітництву з країнами СНД спочатку було надано мудрого скерування, укладено двосторонні угоди з Росією, Білорусією, проведена підготовка до укладання двосторонніх угод з Узбекистаном, Киргизстаном. Щоправда, далі крен зробили у бік Євразпатенту. Але про це вже мовилось вище...

Я не став би заперечувати, що міжнародне співробітництво є важливою ланкою роботи. Звичайно, про нас у світі мають знати і з нами мусять рахуватися. Та все ж, хіба це найпріоритетніший з усіх видів діяльності Держпатенту, центру патентної експертизи та інших складових системи? Та й що мало б бути найпріоритетнішим?

Думаю, читач зі мною погодиться, що найголовнішими для суспільства у роботі національного патентного відомства є, з-поміж інших, такі його дії:

1) вчасно розглянути заявки, що надійшли до відомства, провести експертизу і прийняти рішення;

2) при позитивному висновку експертизи видати заявникам охоронні документи на об'єкти промислової власності;

3) оперативно проінформувати громадськість про видані охоронні документи.

То як же в нас розглядаються заявки і скільки їх надходить?

НАЙБІЛЬШЕ заявок на винаходи в центр патентної експертизи надійшло в 1993 році — близько 10 тисяч; щоправда, більше половини з них становили клопотання про видачу патентів за нереалізованими позитивними рішеннями патентного відомства СРСР. Потік таких клопотань припинився 1 листопада 1993 року, і надалі кількість заявок стабілізувалась до 5 — 6 тисяч на рік: 1994 р. — 5900; 1995 р. — 5200; 1996 р. (І квартал) — 1200. Це в кілька разів менше від тієї кількості заявок, які українські винахідники подавали до 1990 р. у патентне відомство СРСР. Але тут причини зрозумілі — маємо економічну депресію, спад виробництва, приховане безробіття, неплатежі, затримку зарплат і т. д., і т. п. Звичайно, так завжди не буде, колись же мусить нарешті у нас розпочатися ріст ділової активності, то й винахідницька діяльність стане адекватною науково-технічному потенціалові нашої держави.

Отже, заявки до патентного відомства надходять. Але із їх розглядом і видачею охоронних документів не все гаразд. Патентів на винаходи зараз видається трохи більше 10% від кількості заявок. Може, це така низька якість заявок при високій якості роботи експертів? Може. Але відповідь простіша: значна частина заявок, які надійшли на експертизу, лежать там без руху на полицях. Нині в центрі патентної експертизи з 30 тис. заявок на винаходи (все, що надійшло упродовж 4 років) розглянуті і за ними прийнято рішення для 11 тис., тобто близько 37%, а 19 тисяч лежать собі. Картина розгляду така: протягом місяця від дня надходження заявки встановлюється дата її подання, а далі заявка лягає на полицю і лежить там щонайменше два роки без руху!

Як це виглядає, я бачив осо-

Читацький мікрофон

Потрібен закон проти дурнів

Кожен, хто пов'язує свою долю з технікою, обов'язково проходить медичну комісію, нарколога та психіатра. Якщо, скажімо, водій полюбляє «закласти за крават», його не допустять до керма. І це зрозуміло.

А чому такої комісії не проходять ті, хто керує людьми? Дуже часто на колективами підприємств, установ, навчальних закладів опиняються самодури з уродженими розумовими вивихами, можливо, й спадковими. Такий самодур тероризує лудженим горлом та виряченими очима тисячі людей. Його поставили на цей пост, можливо, такі самі самодури, тому на нього ніщо не впливає.

Але все це принижує гідність працівників, у них тремтять руки, темніє в очах, їм нічим дихати і нікому поскаржитися. Продуктивність праці падає, йде бракована продукція, зростає травматизм. Інженери, науковці, викладачі втрачають ініціативу.

Тому прошу Верховну Раду видати закон, за яким посаду керівника будь-якого колективу може обіймати людина, яку спеціальна комісія визнає придатною до керівної роботи. Такий закон дуже потрібний як у державних, так і в недержавних структурах.

Можуть заперечити: для розв'язання подібних конфліктів існують суди. Але ж у простих трудівників на позови немає грошей! Збережіть наші нерви, розгляньте цю пропозицію!

З повагою — випробуваний самодурством начальства, яке не можна було допускати до керівної роботи на гарматний постріл

В. С. ІЛЛЮШЕНКО,
ветеран праці.

Кривий Ріг.

Депутате, допоможи Старому Острополю!

На Остропільщині все якісь катаклізми. Весною загрожувала повінь на Случі. Щоб її не сталося, підірвали шлюзи, вода й спала. Так інша біда: крига придушила рибу, вона й задихнулася.

Минула весна, і замість річки зостався маленький рівчак. Рибі нема де нерестувати, водному зелу немає де рости, криниці повсихали. Людям ніде відпочивати, та й викупатися ніде.

А всього й треба було: закласти п'ять брусів у шлюз, аби підняти рівень води.

В Острополі майже п'ятдесят керівників і депутатів різних рівнів, а організувати людей, щоб загатити річку, нікому. Кажуть: нема лісу, нема грошей. А ми вважаємо, що немає господаря, зате багато безвідповідальності.

Крім того, в нашому містечку немає лазні, перукарні, майстерні з ремонту радіоапаратури, фотографії. А раніше все це було.

Коли кажемо про ці негаразди нашим керівникам та депутатам, вони кивають на Президента та уряд. А ви для чого, наші обранці?

Депутате наш, шановний Вікторе Михайловичу Семенчук! Виборці просять вас допомогти Старому Острополю.

П. ТРУБАЧОВ,
Л. ПЕТРИЧЕНКО, М. КОТКО
та ще 27 підписів.

Хмельницька область.

— Це все, що залишилося від нашого заводу.

Мал. Леоніда ТЕЛЯТНИКОВА.

проблеми і перспективи

бисто: довжелезні ряди папок на багатоповерхових стелажах. А значна частина їх лежить на столах і підлозі просто навалом. Я сумніваюся, чи в цих купах можна знайти те, що потрібно експертові. Та до них два — три роки ніхто навіть і не підійде.

Приблизно така ж (а може, й гірша) картина із заявками на знаки для товарів і послуг. Розглянуто їх тільки близько 25%, а 13 тис. лежать і лежати їм до експертизи не менше трьох років.

БЕЗ СУМНІВУ, такий стан справ в Україні з охороною промислової власності відлякує іноземного заявника. Тому й скорочується різко кількість іноземних заявок: 1993 р. — 1900; 1994 р. — 600; 1995 р. — 300. Одним словом, іде крива, як кажуть математики, асимптотично до нуля! За інвестиційною привабливістю, як свідчать дані інвестиційних служб, Україна займає нині аж 107 місце у світі. Свій вагомий внесок у це «престижне» місце зробила, без сумніву, і нинішня ситуація з розглядом заявок іноземних заявників і видачею їм охоронних документів.

Звичайно, такій безрадісній картині під час слухань були дані пояснення. Головне — це брак площі. І в Держпатенті, і в центрі патентної експертизи. Штат центру — 170 працівників. Кількість експертів необхідно істотно збільшити, але для цього немає можливостей, бо вже нині там на одного працівника припадає менше 3 кв. м площі. Не можна сказати, що керівники патентних служб не добивалися від Кабінету міністрів більшого приміщення, про це свідчить груба папка з листуванням. Але віз і нині там.

Та хіба пояснення браком площі може задовольнити заявника? Яке йому, заявникові і винахідникові, діло до того, що так організована робота патентних служб у державі? Що патентна експертиза не підпорядкована Держпатентові, і він дивиться на неї як на приймака із сирітського притулку?

Заявник акуратно сплатив Держпатенту наперед всю суму збору за необхідну йому операцію (за подання заявки — 8 гривень 50 коп., за проведення суттєвої експертизи —68 гривень, за одержання патенту — 17 гривень) і не може зрозуміти причин багаторічного очікування. Невже, думає він, вони там у Держпатенті і центрі експертизи не можуть орендувати додаткових площ чи організувати двозмінну роботу, чи використати для підвищення продуктивності праці принцип матеріальної зацікавленості, найняти додаткових експертів, запросити хоч на якийсь час позаштатних (скільки нині наукового люду з академічних інститутів місяцями животіє без зарплати!) — ну хоч що-небудь зробити? Чому він має чекати на патент три роки? Особливо, коли подав заявку на «швидкий і короткий» 5-річний патент, який видається без суттєвої експертизи, а тільки за формальною!

До речі, про цей вид патенту. У зв'язку з відсутністю патентно-інформаційної бази постановою Верховної Ради від 23.12.93 і постановою Кабінету міністрів № 593 від 29.08.94 р. дано дозвіл видавати патенти на 5 років без суттєвої експертизи, тобто фактично впроваджено заявочний принцип патентування, який вже давно функціонує в багатьох державах, скажімо — в Італії. Держпатент мав би використати цей дозвіл і швидко розгребти завали. Та цей вид патентування розкручується повільно: у 1995 р. видано «аж» 206 таких патентів, у 1996 р. — 316.

Законодавцеві потрібно подумати, чи не узаконити його. Адже постанова Кабміну № 593 дала дозвіл на такі патенти тимчасово, до створення патентно-інформаційної бази, а постанова Верховної Ради вказала термін її створення: 1.07.97 р. Отже, цьому видові патентування жити вже менше року. Тож невідкладно треба напрацювати зміни і доповнення до патентного закону, які б запровадили поряд із «довгим», 20-річним, патентом, який видається після суттєвої експертизи, і «короткий», 5-річний, без суттєвої експертизи, а заявник нехай обирає, який йому краще підходить. Тим більше, що в доповіді голови Держпатенту прозвучав сумнів щодо вчасного виконання відомством тієї частини постанови Верховної Ради від 23.12.93 р. "Про введення у дію Закону «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», де говориться про термін для завершення розробки патентно-інформаційної бази та довідково-пошукового апарату. Звичайно, щоб вчасно виконати цю постанову, необхідно було відразу після її прийняття серйозно взятися за роботу. Аналіз же наданих Держпатентом матеріалів показав, що робота зі створення бази і пошукового апарату більш-менш серйозно розпочалася лише з третього кварталу 1995 року, коли було укладено з розробниками більше 10 договорів на загальну суму 21,8 млрд. крб. (майже 120 тис. доларів США). Дворічне запізнення, певно, можна пояснити тим, що Держпатент видавав бажане за дійсне і був уже переконаний у неодмінному членстві України в Євразпатенті, то й міркував так: навіщо створювати власні патентно-інформаційну базу і довідково-пошуковий апарат, якщо їх має Москва і вона нам допоможе? Не бралося до уваги навіть те, що московська база вже дуже несучасна — вся на паперових носіях.

Але повернімося до браку площ у патентних службах. Проблема не нова, вона стоїть ще від 1993 року. Вирішуючи її, Держпатент одержав в оперативне управління завершене будівництво у Києві за адресою вул. Солом'янська, 2-а. Але для завершення потрібно, як сказав у доповіді голова Держпатенту, щонайменше 15 млн. доларів. Таких грошей нині немає і, мабуть, не скоро будуть. Очевидно, треба було йти шляхом розширення оренди. Це нині нескладно, заковика тільки одна — гроші.

То як же із грошима для оренди? Доходна частина держбюджету, як відомо, хронічно не виконується, зарплату бюджетним працівникам нічим платити. Але, може, Держпатент не такий уже й бідний? Адже, за чинним законодавством, для забезпечення функціонування і розвитку патентної системи він може розпоряджатися всією сумою зборів, що надходять на його адресу.

ЯКІ нині ці збори? Істотно більші надходять від іноземних заявників (хоча кількість іноземних заявників, як уже сказано вище, падає). За даними Держпатенту, від іноземних заявників у 1995 році одержано: доларів США — 1,49 млн.; рублів Росії —19,1 млн.; швейцарських франків — 1,19 млн.; крон Данії — 9,4 тис.; ієн Японії — 178 тис.; рублів Білорусії — 133 тис.; франків Бельгії — 37,9 тис.; марок Німеччини — 17,8 тис.; шилінгів Австрії — 134 тис.; крон Швеції — 7,2 тис.; марок Фінляндії — 3 тис.; фунтів Англії — 100; франків Франції — 1 тис. У доларовому еквіваленті за курсом валют на кінець 1995 р. ця сума становить приблизно 2,6 млн. доларів США. (Для порівняння: іноземні збори в 1994 році були більшими від 4 млн. доларів).

До цієї суми ще необхідно доплюсувати вітчизняні збори — близько 70 млрд. крб. (або 400 тис. доларів). З усієї суми зборів Держпатент на розвиток патентної системи (в основному —на придбання комп'ютерів і їх інформаційне забезпечення) використав тільки половину, а друга половина увійшла в залишок на кінець 1995 року. Значить, гроші для оренди приміщень і фінансування заходів з оперативного розгляду заявок все ж були!

Інформація для роздумів на фінансові теми: вітчизняні збори, що надходять на рахунок Держпатенту, на порядок менші від іноземних. Отже, можна було б безболісно зменшити розміри зборів від наших заявників, адже ці збори все ж необхідно зіставити з нинішньою зарплатою винахідника, особливо тією, яку на кілька місяців затримують.

Ще: видатки держбюджету на утримання Держпатенту і центру експертизи теж на порядок менші від суми зборів (у 1995 році Держпатент із бюджету взяв близько 250 тис. доларів). А в законах джерелом фінансування діяльності Держпатенту і центру експертизи визнано тільки держбюджет. Отже, і тут необхідно внести зміни і доповнення, бо є кому в цих видатках держбюджет підтримувати.

Оскільки тут ми зачепили тему зборів, то слід подумати, чи не прискорила б розгляд заявок у відомстві зміна порядку сплати зборів: а що, як розбити збір на аванс і решту і цю решту перераховувати відомству за вже виконану охоронну дію? І ще: нині за експертизу по суті кожен заявник платить 68 гривень незалежно від того, присилаються разом із заявкою матеріали про пошук, здійснений пошуковим органом (а за це пошуковому органові треба заплатити майже 800 гривень!) чи ні. То, може, збір мав би бути меншим, якщо заявник присилав звіт про пошук?

ТЕПЕР розгляньмо, як справи з оперативним інформуванням громадськості про видані охоронні документи. Цю функцію, як відомо, виконує офіційний бюлетень Держпатенту «Промислова власність». Я поцікавився: яке останнє число бюлетеня надійшло до бібліотек України? На 1.07.96 р. бібліотека ЦНТІ м. Львова одержала тільки це ж число. Не має підстав вважати, що інші бібліотеки володіли на той день свіжішою вітчизняною інформацією. Для порівняння: у бібліотеці ЦНТІ м. Львова після 1.07.96 р. читач міг ознайомитися з числом 15 за 1996 р. російського бюлетеня «Изобретения» і з числом 4 польського бюлетеня «Wiadomosci Urzedu patentowego».

Отже, маємо запізнення з розглядом заявок патентним відомством у середньому на два роки, та ще на два роки запізнення з публікацією. Разом — чотири роки. Ось така-то вона, наша правова охорона винаходів, надто якщо говорити про «короткі» патенти на п'ять років.

Урядові нині не бракує проблем, які йому підкидає наша економіка, та все ж хотів би звернутися до нього: національна патентна система потребує уваги, її розбудова і зміцнення — важливий елемент державотворення.

РОЗБУДОВА національної патентної системи потребує підготовленого правового поля. У численних газетних і журнальних публікаціях, а також у листах на адресу комітету на теми патентного законодавства не раз загострювалася увага на його недосконалості. Дійсно, і патентне законодавство потребує удосконалення. Більш ніж дворічне життя прийнятих у 1993 р. патентних законів виявило ряд їх недоліків і недоречностей, таких, як, скажімо, ст.25 (3) Закону про винаходи і корисні моделі, недолуге формулювання якої зводить фактично нанівець виключні права власника патенту. Отже, назріла необхідність внести до цих законів зміни і доповнення, над ними комітет працює. Уже розглянуті комітетом і готові для розгляду Верховною Радою нові закони зі сфери охорони промислової власності — про правову охорону топологій інтегральних мікросхем, про правову охорону фірмових найменувань і зазначення географічного походження товарів та послуг тощо.

Варто було б зачепити і тему судового захисту інтересів власників охоронних документів на об'єкти промислової власності. Але це вже окрема розмова.

Лев ГЛУХІВСЬКИЙ,
народний депутат України,
доктор технічних наук,
професор.

З пошти

Допоможіть, добрі люди!

Народилась я в Пухові Поліського району, все життя до глибокої старості працювала в колгоспі. Доводилося мені, особливо відразу по війні, і волами орати, і сіяти, і косити, і скиртувати, бо не було в селі чоловіків.

Пролетіли роки, зосталась я сама. Зібралась, було, відпочивати, та тут вибухнула чорнобильська біда. Виселили наших молодших людей у село Сомкова Долина Переяслав-Хмельницького району, а для нас, самотніх, витруджених працею жінок, настала черга переїжджати аж у листопаді 1995 року.

І вийшло так, що моя нова хата ще не була покрита, а вже взялися морози. Пообіцяли рано навесні закінчити, а мене тимчасово підселили до сусідів. Уже рік живемо трьома сім'ями в одній хаті, бо на завершення мого житла раптом не стало грошей. І вийшло так: я свою хату покинула і поневіряюся тепер по чужих. Гірка моя доля!

Хіба так можна? Допоможіть, люди добрі!

Мотря Василівна ТКАЧ,
ветеран праці.

Київська область.

Селянська дилема

Наболіло на душі селянинові — хоч кричи! Судіть самі: в наших селах яблука, груші, сливи вже два роки рясно родять. Аби не пропало добро, люди сушать фрукти, сподіваючися продати їх. Та ніхто не купує! Раніше машини під'їздили під хату — і все підбирали. А тепер нікому не треба.

Новоспечені бізнесмени займатися заготівлею фруктів не хочуть, а держава за село забула. Наші високі керівники весь світ об'їздили, поукладали безліч договорів, та яка від цього користь селянинові?

То що, вирубувати сади? Чи міняти керівників?

З повагою — Сергій МІХОДУЙ.

Солобківці
Ярмолинецького району
Хмельницької області.

Ну дуже дорогі труси

У 1993 році я відгодував бичка, продав, а тридцять тисяч виручених за нього купонів поклав на ощадну книжку. Щоби держава міцнішала, а я щоб мав на чорний день копійку. Тоді хлібина коштувала дванадцять купонів, а холодильник «Дніпро» — шістнадцять тисяч.

Відбулась у нас грошова реформа, і я зняв свій внесок, одержавши на руки аж тридцять копійок! За ці гроші купив булочку, бо на буханець не вистачило.

Скажіть, люди добрі, в якій країні, крім України, можна купити бичка вагою триста кілограмів за тридцять копійок?

За радянської влади я назбирав п'ять тисяч рублів заощаджень. Вони в мене «загули». Дали мені за них сертифікати. Їх я продав на базарі ділкам і за ті гроші купив троє трусів. Тепер ношу такі дорогі труси, яких, мабуть, і Рокфеллер не мав. Колись ціна таким була від двох до трьох рублів за виріб. А я, вважай, віддав за троє трусів новенький автомобіль.

Тож у мене — пенсіонера, інваліда другої групи, учасника війни — виникло ще одне запитання: кому я маю дякувати за такі маніпуляції як з цінами, так і з сертифікатами?

Микола ЗАРИЦЬКИЙ.

Омелянівка
Коростенського району
Житомирської області.

Про Цивільний кодекс України

У ПРЕСІ нерідко можна побачити матеріали, які свідчать про те, що з числа країн — колишніх членів РЕВ і колишніх республік СРСР найкраще господарські справи йдуть, відповідно, у Чехії та в Естонії. Очевидно, такому становищу сприяє низка чинників. З них не останнім є серйозне ставлення урядів згаданих країн до правового забезпечення розвитку економіки, до правового регулювання господарської діяльності. Свідчення того — прийняття комерційних кодексів. У Чехії такий кодекс було запроваджено 1992 року (після «розлучення» він залишається чинним і у Словаччині), в Естонії — 1995 року. У 1991 році ми також прийняли рішення про підготування такого кодексу. Воно було підтверджене постановою Верховної Ради України від 28 квітня 1992 р. про Концепцію судово-правової реформи. Перший варіант проекту абсолютно нового для нас Господарчого (комерційного) кодексу було підготовлено у 1992 р. Потім цей проект рецензували наші й іноземні фахівці, обговорювали на спеціально скликаній науковій конференції. Доопрацьований з урахуванням зауважень фахівців варіант було подано до Кабінету міністрів у грудні 1994 р.

Здавалося б, треба обговорити його в Кабміні і або відхилити, або підправити й подати до Верховної Ради. Якби це було зроблено, то у Верховній Раді України його могли б прийняти приблизно в той же час, як це було зроблено в Естонській Республіці (лютий 1995 р.). Та де там. Затримало розгляд проекту... Міністерство юстиції України. Причина затримки — Міністерство юстиції не встигло (термін закінчився ще у 1992 р.) підготувати проект нового Цивільного кодексу, який, на думку мін'юстівців, слід прийняти перш ніж Господарчий, бо Мін'юст намагається об'єднати в новому Цивільному кодексі деякі складні господарські конструкції з інтимними сімейними стосунками, так би мовити, «коня і трепетную лань».

Судячи з інтерв'ю міністра юстиції газеті «Час» (7 червня 1996 р.), він вважає головною перевагою проекту, який нарешті з'явився, саме поєднання торгового і сімейного права. А навіщо це потрібно? Що це дає? Хто обгрунтував доцільність такого «коктейлю»? Єдиний аргумент: вільні голландські юристи після сорокарічної (!) праці зробили такий об'єднаний кодекс. Ну то що? Це їх ущасливило? Адже сама тривалість роботи свідчить про те, що поєднували в єдиному кодексі щось несумісне. Досить переглянути лише деякі статті загальної частини мін'юстівського проекту, що поширюється на всі наступні розділи, як штучність поєднання стає очевидною. Голландські естетиюристи можуть, очевидно, дозволити собі, за наявності загальноєвропейського господарчого права, сорок років займатися тим, що у нас називають мистецтвом для мистецтва. Але ж нам такі експерименти навіщо? Адже вже переконалися на власному досвіді: підхід до господарської діяльності з позицій приватного права, що ігнорує державне публічно-правове регулювання економіки, дає негативні наслідки. Навіщо ж знову нав'язувати такий підхід? Можливо, Міністерство юстиції і не зобов'язане розбиратися в економіці. Але тоді йому не треба й братися до її регулювання та «протягати» свій проект нового Цивільного кодексу всупереч проектові Господарчого (комерційного) кодексу, поданому Міністерством економіки за погодженням з іншими міністерствами (і, до речі, з Мін'юстом за попереднього міністра).

Та річ навіть не так у нікому не потрібному поєднанні в одному кодексі норм торгового й сімейного права, як у тому, що за такого підходу руйнується система правового регулювання господарської діяльності: частина норм штучно і суто формально поєднується з чужорідним сімейно-побутовим матеріалом, а більша частина взагалі залишається поза кодифікацією. Таким чином закріплюється «шматковість», безсистемність господарчого законодавства. Це означає, що воно й надалі нескінченно розпорошуватиметься, наростатиме неузгодженість і внутрішня суперечливість, бо не буде системоутворчого стрижня, довкола якого господарче законодавство могло б стабілізуватися. Отож, системи правового забезпечення економіки не буде.

У січні 1995 р. Кабмін створив робочу групу для остаточного редагування проекту Господарчого кодексу з представників усіх заінтересованих міністерств та відомств під керівництвом голови Вищого арбітражного суду України. Мін'юст обіцяв представити цій групі проект нового Цивільного кодексу в місячний термін, щоб не допустити якихось суперечностей. Комісія завершила роботу до грудня 1995 р., а проект нового Цивільного кодексу ані в лютому, ані в грудні 1995 р. так і не було представлено.

Проект Господарчого кодексу 8 місяців лежить у Кабінеті міністрів без руху, а Мін'юст, не виконавши вчасно доручену йому роботу з підготовки проекту нового Цивільного кодексу, затримує розгляд проекту Господарчого кодексу.

ПРИ цьому цікаво, що міністр юстиції заздалегідь розрекламував у всіх газетах проект нового Цивільного кодексу, який юридична громадськість і міністерства та заінтересовані відомства до того не бачили й не обговорювали.

Міністр повідомив, наче про досягнення, що на підготовку проекту нового Цивільного кодексу вже витрачено 1,5 млн. доларів. І це за наявності чинного Цивільного кодексу України, до якого внесено зміни, що враховують нові ринкові закони. На такі гроші за нашої бідності можна було б підготувати десяток кодексів.

Либонь, не без сподівання на нові асигнування Мін'юст дотримується тактики затягування розгляду проекту Господарчого кодексу під надуманим приводом необхідності прийняття спершу нового Цивільного кодексу.

Але такої потреби немає. Господарчий кодекс можна і треба розглядати негайно. Якщо під час розгляду проекту нового Цивільного кодексу виникнуть якісь суперечності або дублювання з проектом Господарчого кодексу, то їх можна буде усунути, вносячи відповідні поправки. Нічого неприродного в тому немає, тим більше, що Верховна Рада вже прийняла ряд кодексів, які регулюють групи економічних питань (торгового мореплавства, земельний, водний тощо).

Господарчий (комерційний) кодекс об'єднує закони про підприємство, підприємництво та багато інших законодавчих актів, що регламентують професійну господарську діяльність і застосовуються й застосовуватимуться як спеціальне законодавство поза рамками Цивільного кодексу. Проект Господарчого кодексу спрямований на забезпечення стабільного суспільного господарського порядку шляхом захисту як приватних, так і публічних (громадських, державних) інтересів. Регулювання сучасної економіки забезпечується оптимальним поєднанням норм публічно-правового і приватноправового характеру. А Цивільний кодекс за самим визначенням такого поєднання не забезпечує.

Прагнення Мін'юсту і групи залучених ним науковців урегулювати в одному кодексі приватно-правовими нормами поряд з сімейними стосунками також складні відносини в галузі господарювання — це явно неефективний як для громадян, так і для економіки шлях. Це доводить і наш, і зарубіжний досвід. У XX столітті в передових країнах розвинулося публічно-правове регулювання економіки, що не вміщується у рамки цивільних кодексів, але органічно входить у «матерію» Господарчого кодексу.

Серед «аргументів», що їх наводять цивілісти, можна почути зовсім бездоказове твердження, ніби проект Господарчого кодексу дублює Цивільний кодекс. Якщо йдеться про чинний Цивільний кодекс України, то проект Господарчого кодексу його не дублює. Якщо йдеться про робочий проект нового Цивільного кодексу, поданий міністром юстиції Президентові України в червні 1996 р., то він аж ніяк не міг бути продубльований у проектах Господарчого кодексу, що їх подавали урядові та робочій групі цивілістів у 1992, 1994, 1995 роках. Не міг хоча б тому, що проект нового Цивільного кодексу юридичній громадськості до травня 1996 р. взагалі не представляли, тримали чомусь у таємниці. Якщо тепер виявлено якесь дублювання, воно могло бути лише наслідком використання у тексті проекту нового Цивільного кодексу деяких положень з проекту Господарчого кодексу. В разі виявлення такого запозичення слід було б не закидати іншим дублювання, а просто усунути запозичення з свого проекту.

До речі, процедурою розгляду законопроектів у Верховній Раді України передбачено, що з проектів законів, поданих пізніше, мають бути усунуті положення, які містяться у раніше представлених законопроектах. Можна, зрештою, розглядати такі питання на узгоджувальних комісіях.

Показавши Президентові проект нового Цивільного кодексу, Мін'юст, очевидно, не ознайомив його з проектом Господарчого кодексу. Гадаємо, після ознайомлення з обома проектами Президент як колишній директор одного з найбільших заводів і голова Української спілки промисловців та підприємців, котра брала участь у підготові й обговоренні проекту Господарчого кодексу, скоріш зацікавився б кодексом Господарчим. Та Мін'юст і в цьому випадку проявив вузьковідомчий підхід.

Дивно, звичайно, що Міністерство юстиції, покликане давати приклад дотримання технології підготовки законопроектів, посилено прагне обійти нормальну процедуру — представлення законопроекту для ознайомлення компетентним організаціям. У даному разі проект нового Цивільного кодексу мають до обговорення його в Кабінеті міністрів розглянути у Верховному Суді України, в Національному банку, в Міністерстві економіки, в деяких інших органах, до відання яких входять питання, розглянуті в проекті. Проект Господарчого кодексу, приміром, було направлено багатьом міністерствам і відомствам, УСПП. А Мін'юст намагається одразу висунути його на розгляд Верховної Ради. Навряд чи так можна забезпечити підвищення якості законопроектів. Чи не занадто легковажний підхід для кодексу, який його автори завчасно розрекламували як «другу конституцію»?

ОБИДВА кодекси готували за дорученням Верховної Ради й Кабінету міністрів. Здавалося б, Міністерство юстиції має однаково відповідально ставитися до виконання доручення як щодо одного, так і щодо іншого кодексу. Та Мін'юст зайняв односторонню позицію підтримання проекту нового Цивільного кодексу й гальмування завершення робіт над проектом Господарчого кодексу. При цьому Мін'юст видає свою позицію підтримання цивілістичної концепції за щось надпрогресивне.

Тим часом концепція проекту нового Цивільного кодексу України, котру в юридичній науці називають загальноцивілістичною, не нова, її вважали легальною, тобто відповідною законодавству, в колишньому СРСР. Нею ж користувався сумнопам'ятний Вишинський для усунення в 1938 р. юристів-господарників, погляди яких відбивали реальні процеси розвитку економіки, але не відповідали застосовуваним на той час неправовим методам управління народним господарством. Загальноцивілістична концепція — модель давно застаріла. Прихильники цієї концепції чи то щиро, чи то хитруючи твердять, ніби Цивільний кодекс може слугувати правовому забезпеченню сучасної економіки. Однак якби було поставлено саме цю мету, не треба було б включати до проекту Цивільного кодексу сімейне право і багато чого іншого. Новітня економіка давно вже має складніше правове забезпечення, аніж Цивільний кодекс. І ті, хто справді працюють у галузі економіки і прагнуть розв'язувати її проблеми з допомогою права, не розраховують на Цивільний кодекс. Про це свідчить і досвід країн з розвинутою економікою — Німеччини, Канади, США, Франції, Японії та інших, які мають спеціальні комерційні кодекси, і досвід країн, які реформують економіку (приміром Чехія, Словаччина, Естонія). Посилання цивілістів на Цивільний кодекс Нідерландів абсолютно непереконливі. По-перше, немає жодних даних про результати застосування цього кодексу (чи діє він взагалі). Якщо Нідерланди в чомусь добилися успіху, то, у всякому разі, без цього кодексу. По-друге, Нідерланди — член ЄС, де розвивається загальноєвропейське господарче право (зіставне з загальносоюзним господарчим правом колишнього СРСР), і Цивільний кодекс може застосовуватися поза сферою господарювання.

Як уже повідомлялося у центральній пресі, після тримісячного лежання проекту Господарчого (комерційного) кодексу «під сукном» у Кабміні народний депутат В. Ландик за дорученням Міжрегіональної асоціації промисловців вніс цей проект на розгляд Верховної Ради. Хотілося б, щоб комісії Верховної Ради не піддавалися закулісному лобіюванню Мін'юсту й розглянули проект по суті. А з проекту нового Цивільного кодексу ліпше б «коня», тобто норми, що стосуються деяких питань професійної господарської діяльності, усунути. Проект від цього лише виграв би, ставши зрозумілішим і доступнішим для громадян, про інтереси яких цілком слушно піклується Мін'юст. От на цьому йому б і зосередитися. А за нинішнього підходу проект Цивільного кодексу, з одного боку, розриває і тим самим ще більше дезорганізує господарче законодавство, а з другого — обтяжує Цивільний кодекс нормами, які не потрібні громадянам, якщо тільки вони не виступають як професійні комерсанти. Але й комерсантам треба керуватися спеціальними нормами, що регламентують професійну господарську діяльність. Це означає, що за такого підходу, який не відповідає економічним реаліям, можемо одержати документ, зміст якого характеризуватиметься формулою: «Ні богові свічка, ні чортові кочерга». Цей підхід уже привів до того, що ми все ще не маємо ані Господарчого, ані нового Цивільного кодексу, хоча могли б їх мати в 1995 р. Він призвів і до такого парадоксального результату, що відзначався на засіданні президії Академії правових наук України в липні 1996 р., що, згідно із заявами Мін'юсту, в орієнтованому на громадянина проекті нового Цивільного кодексу України, на відміну від нині чинного, відсутнє взагалі поняття громадянина! Щоб якось поєднати різні предмети регулювання, довелося вдаватися до вельми абстрактних понять, у яких поняття громадянина гранично розпливчасте. В результаті користування кодексом буде утруднене не тільки для господарників і наглядово-контрольних органів, а й для громадян. «Легко» буде лише викладачам цивільного права.

Господарче законодавство розпорошують, дезорганізуючи правове забезпечення господарської діяльності, а Цивільний кодекс захаращують чужорідним матеріалом. Навіщо це робити? Адже це суперечить і засадам, і практичним завданням кодифікації.

Нехай «кінь» — регулювання професійної господарської діяльності — буде в кодексі Господарчому, а «лань» — регулювання цивільних, у тому числі сімейних, спадкових і тощо відносин, — у Цивільному кодексі. Нехай «кінь» тягне важкий віз економіки, а «лань» успляжнює й оберігає сімейно-побутовий аспект нашого існування.

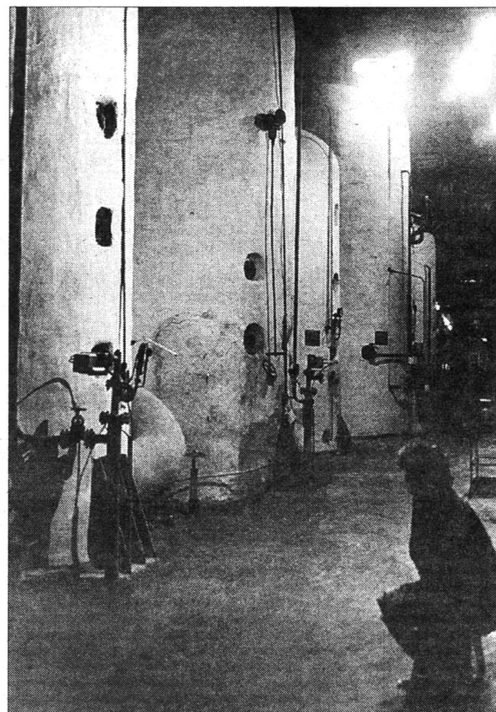
Геннадій ВАСИЛЬЄВ,
народний депутат України,
Валентин МАМУТОВ,
академік НАН України.

Солодко жити не забориниш

Це, власне, і не про саме життя. Коли точніше, то за роботу. Цукроварів. Вона солодка лише на перший погляд.

Насправді — не легша від шахтарської. А воно й дійсно: там — чорне золото, тут — біле.

— А знаєте, коли співає душа цукровара? —допитується в нас голова правління АТ «Павлівське», що у Чутівському районі, Іван Кашуба.

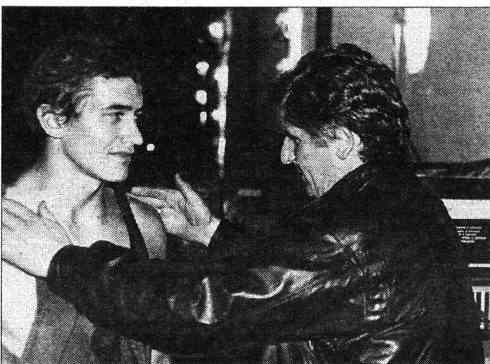
І, не чекаючи відповіді, сам же й каже: «Коли є робота!»

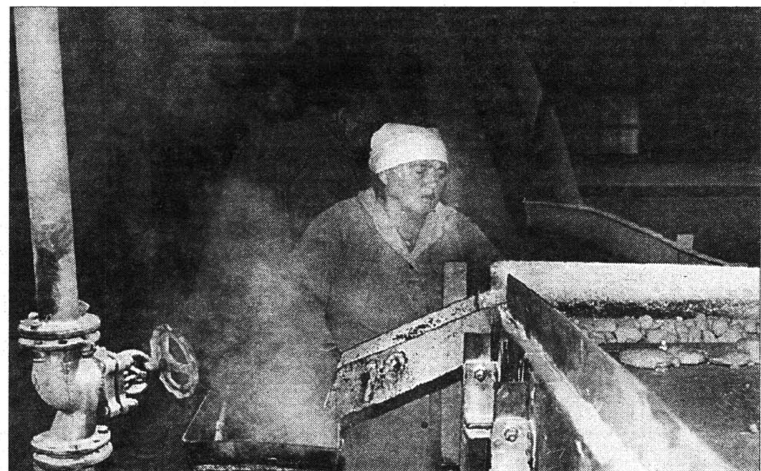
Такий би, здавалося, парадокс, та чому тут дивуватися? Вже нинішнього сезону завод доводилося зупиняти. Тричі! І все через брак сировини. Нарешті, вже після Покрови, селяни таки «розкопались» — і корені пішли. Та переробникам вистачить їх хіба що на півтора місяці роботи. Гірка реальність: цьогорічні посіви буряків скорочено в області ледве не на третину, нижча також урожайність і вихід цукру. Але й виживати якось та треба. Отож завод у своїй виробничій зоні власними силами вирощує буряки, веде реконструкцію цукроварні. Бо вона ще з кочубеївських часів, а з таким приданим у майбутнє століття не в'їдеш. А цукор буде потрібний і тоді. Як не нам, то нашим дітям. Щоб хоч у чомусь та стало їх життя солодшим.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вітчизняний стиль

«Хто львівське пиво п'є, сто років проживе»...

СТЕПАН ГУРА, голова правління акціонерної фірми «Колос», — чоловік на диво «консервативний». Самі поміркуйте: тридцять років поспіль працює директором пивоварні. Та передусім консерватизм відчувається у смакові знаменитого львівського пива. Покуштуйте його в підземних галереях популярного у Львові ресторану «Колос», які вибудували колись ченці-ієзуїти, й одразу відчуєте подих середньовіччя. Тоді пиво варили при монастирях, і його дозволено було пити навіть під час посту. Колишня броварня попри модернізацію виробництва зберегла і старовинні споруди, і рецептуру, а головне — дух пивоварів і їхнє кредо: поспішайте повільно.

Напій, відомий ще будівничим єгипетських пірамід, не любить поспіху. І в часи давні, і на порозі третього тисячоліття найкраще пиво те, що бродить у відкритих чанах 8—12 днів, а потому ще 42 дні дозріває. Завдяки такому скрупульозному дотриманню традицій львівське пиво, за оцінками фахівців, не поступається кращим європейським маркам. У Європі такої технології дотримуються лише чеські пивовари. Звичайно, на підприємстві розроблено і прискорену технологію. Зокрема, пиво «Літнє» у період найвищого попиту виготовляють за 14—20 днів.

Нещодавно з нагоди 740-річчя Львова Степанові Гурі було надано почесне звання «Кращий господарник року». Втім, цей високий титул давно вже став постійною «візитівкою» підприємства та його керівника. Як, зрештою, і популярні пісні про львівське пиво, серед яких відомий гімн композитора Кос-Анатольського:

«На передмісті львівськім броварню мав пан Домс,
Щодня, обід він з'їши, на кухню дзенькав —«бомс».
І в кабінет входила служаночка вродлива,
вносила гальбу пива, і тоді співав пан Домс:
хто львівське пиво п'є, сто років проживе...»

Дволітрова гальба «від пані Зосі» й інші атрибути від старої броварні зберігаються нині в музеї підприємства. Пивовари завше залишали по собі добру пам'ять. Із списку ремісничих цехів, датованого 1425 роком, відомо, що вже тоді у Львові діяв цех пивоварів. До речі, учнівство тривало три-чотири роки, відтак майбутній пивовар вирушав у мандри в інші міста й країни, щоб і там чогось навчитися. Одне слово, пиво — справа серйозна. А з огляду на його популярність —ця справа ще й дуже прибуткова. Чи не тому ми так активно інвестуємо сусідів, які закидали нас своїм пивом, у той час, як підтримки потребує вітчизняний виробник?

Нині «Колос» здійснює докорінну реконструкцію. Оновлено, зокрема, стару солодовню, і тепер фірма працюватиме на власній сировині, хоча солод дуже наполегливо пропонують німецькі виробники. І не лише солод, а й насіння ячменю навзамін за урожай. Голова німецького агропромислового кооперативу «Райффайзен» домігся від Верховної Ради України законодавчої підтримки для реалізації свого проекту. У лютому цього року створено спільне підприємство разом із Всеукраїнською радою колективних підприємств та Асоціацією фермерів України. У господарствах Львівської, Івано-Франківської, Хмельницької та Чернігівської областей на 7 тисячах гектарів посіяли німецький пивоварний ячмінь. Нас запевняють, що врожаї цього ячменю вищі, аніж українського, і що контракт вигідний для України. Степан Гура дуже сумнівається в цьому. У моїй присутності він зателефонував до голови згадуваної спілки, яка зібрала урожай з німецького насіння, і не почув підтвердження вигоди.

— Для нас важливо мати районовані сорти пивоварного ячменю, — вважає він. — Львівський клімат підходить для нього якнайкраще. На жаль, Україна продає свій ячмінь німцям, чехам, туркам, а наші пивовари залишаються без солоду. Випуск пива зменшився в Україні вдвічі.

Як голова Клубу директорів міста Львова Степан Гура закликає колег робити ставку передусім на вітчизняного виробника, об'єднуватися і підтримувати одне одного. Зокрема, на недавній нараді директорів, що відбувалася на фірмі «Колос» і була присвячена проблемі післяприватизаційної підтримки підприємства, він запропонував ряд замовлень для машинобудівників, які нині переважно простоюють. Навіщо, приміром, купувати бочки у німців по сто доларів, хіба українці не можуть їх виробляти? «Колос» готовий платити своїм ще більше. Нехай заробляють і купують львівське пиво. Та поки вітчизняні виробники розгойдуються, «Колос» модернізується за сприяння іноземних партнерів. Нещодавно запущено німецьку лінію з розливання пива. Після 30-секундної пастеризації воно може зберігатися кілька місяців.

Підприємство придбало також 60 спеціальних чеських і німецьких апаратів для роздрібного розливання пива, адже для іміджу «Колоса» дуже важливо, в якому вигляді дійде напій до споживача. Нинішні незугарні «бочки» здебільшого створюють велику піну, вигідну для торгівлі. Степан Гура вважає за потрібне надавати згадані апарати торговельним закладам в оренду або й безплатно, якщо їх використовуватимуть для продажу львівського пива.

Проблема збуту — головний камінь спотикання для процвітаючого загалом підприємства. Саме з огляду на цю проблему на захист пивоварів стала група народних депутатів України, і передусім представники Львівщини. Вони підготували звернення до Президента та Прем'єр-міністра України «Про невідповідність Конституції України та економічну недоцільність розпорядження Кабінету міністрів за № 543-р від 27.08.1996 р.». Згадане розпорядження передбачає введення двовідсоткового збору від виторгу у відповідних цінах з продажу всіх сортів пива, що виробляється в Україні.

— Ніде в світі торговельна націнка не перевищує 10 відсотків, — коментує Степан Гура, — там цей процес контролює сам виробник. А в нас процвітають передусім посередники. Ми продаємо літр пива за 54 центи, а через торгівлю півлітра коштує 70 центів.

Новий збір, на думку народних депутатів, неминуче призведе до зниження конкурентоспроможності пивоварних заводів на внутрішньому і зовнішньому ринках. Ініціатор звернення — народний депутат України Володимир Чемерис вважає, що посилання уряду на потребу у коштах для піднесення виробництва хмелю непереконливе. Бо нині склади затоварені ще 800 тоннами хмелю від минулорічного врожаю.

... Пані Зосю, налийте нашим урядовцям гальбу пива. Може, вони заспівають іншої? «Хто львівське пиво п'є, сто років проживе щасливо».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Ідемо в зиму: новинка сезону

Якщо вже труба, то перспективна

НА КОЛЕКТИВНОМУ підприємстві «Сантехмонтаж» уперше в Україні налагоджено випуск труб із теплогідроізоляційним покриттям для міських інженерно-комунікаційних мереж.

— Із уведенням цеху підприємство завершило цикл робіт, завдяки яким від 5 до 50 років подовжується термін служби труб в тепло- і водомережах житлового господарства, — каже заступник голови Дніпропетровської обласної держадміністрації Віталій Киряш.

Ще рік тому КП «Сантехмонтаж» освоїло процес емалювання внутрішніх стінок труб, а тепер — і зовнішніх. Випускаючи на рік п'ять кілометрів цих труб діаметром від 25 до 160 міліметрів, можна буде, запевнив мер Дніпропетровська Микола Швець, за три-чотири роки повністю «закрити питання» з нескінченною заміною теплопостачальних магістралей і трас.

Довговічністю переваги нової продукції не вичерпуються. Там, де пролягають звичайні «чорні» труби, тепломережі втрачають, уявіть собі, сімдесят і більше відсотків тепла. Теплогідроізоляційні труби знижують втрати тепла до двох відсотків на найдовших магістралях.

Технологію та обладнання новозведеного виробництва закуплено у Німеччині, котра забезпечила подібною продукцією пів-Європи, в тому числі й «холодні» Скандинавські держави.

Проте честь керівництву «Сантехмонтажу» робить не лише той факт, що воно не кинулося завозити здалеку унікальні труби, а налагодило власне виробництво, надаючи людям нові робочі місця. Дніпропетровці ще й удосконалили німецьку технологію вдалою розробкою місцевого інституту трубної промисловості — тепер якість їхньої продукції ліпша за європейську. Там для «утримання» теплогідроізоляційного шару використовують поліетиленові «обгортки», у нас — спіральнометалеві, які ще довше зберігатимуть труби від корозії. «Сантехмонтаж», до речі, свого часу входив до тресту «Міськрембуд». Трест давно почив у бозі, його управління також розвалилися, а «Сантехмонтаж» не просто вижив, а й став монополістом з ремонту житлового фонду.

Віталій Киряш вважає, що нове виробництво потрібно розширювати, аби забезпечити сучасними й надійними трубами інженерно-комунікаційні служби не лише області, а й держави...

І ще приємна новина. Розпочалося будівництво цеху з випуску опалювальних радіаторів та котлів, а також освоєння мобільних і компактних котелень, які з найменшими витратами автономно обслуговуватимуть три-чотири багатоповерхові житлові будинки. Особливо ті, що розташовані осторонь від густозаселених мікрорайонів. Відтак є всі підстави сподіватися, що Дніпропетровськ за рівнем комунального обслуговування стане європейським містом.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Передплата

Дефіцит шукайте в закутку

— З ніг збилася, шукаючи «Голос України» по кіосках. Тільки там друкувалася постанова, що потрібна нашій школі. Однак газети я не знайшла.

(З розмови на вулиці).

—Я одержую лише два примірники «Голосу України», — розповіла кіоскерка Лідія Крикотень. Але на ті, на жаль, немає попиту. Бо стоїть кіоск у закутку. За тридцять метрів, по центральному бульвару, вирує, кипить гомінкий черкаський «Бродвей», а за рогом, де примостився кіоск №7, лиш зрідка проходять перехожі. Перенести б кіоск на кільканадцять метрів, до найжвавішого міського «п'ятачка».

—Всі наші газети, і «Голос України» у тому числі, пішли б нарозхват,— каже Лідія Крикотень.— Он, наприклад, мій сусід, кіоск номер чотири, що стоїть біля «Білого дому», не має жодних проблем з офіційною пресою...

Як з'ясувалося, кіоск № 4, розташований біля облдержадміністрації, проблем з «Голосом України», справді, не має, бо ... не має у продажу і самого цього видання. — Жодного примірника, — лаконічно повідомила кіоскерка. — Хоча запитують «Голос України» дуже часто.

Ознайомившись з роботою ще кількох кіосків, які не здивували різноманітністю, я звернулася по роз'яснення до Т. Коломієць, начальника роздрібної бази обласного центру «Торгпреса». Тетяна Луківна розповіла, що у більш як 300-тисячному обласному центрі розташовано 40 газетних кіосків, котрі одержують аж 70 примірників «Голосу України». Але й цього забагато, зауважила Т. Коломієць, адже частину газет доводиться списувати. Не замовляють «Голос України» для роздрібної торгівлі і більшість районів області. Лише 35 примірників надходять у кіоски Золотоніського, Звенигородського, Кам'янського, Шполянського районів. Подальші розмови з працівниками «Торгпреси» переконали в тому, що крім перейменування із «Союздруку» ця структура мало в чому зазнала змін. Хтось у «Торгпресі», очевидно, не дає змоги проявити підприємницький розмах, ініціативу. Тут і там поруч з кіосками жваво торгують газетами приватні розповсюджувачі преси. У жорсткій конкуренції вони наввипередки пропонують перехожим свіжі новини. Від того, скільки примірників продасть приватник, залежить його заробіток. Кіоскерові «Торгпреси» це не загрожує. То навіщо тоді змінювати місце розташування кіоску? Клопотатися, щоб продати всі газети?! Справді, сенсу немає.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

На початку тижня

Поговорімо про зону

Учора в Парижі в Палаці конгресів розпочала роботу 42-а сесія Північноатлантичної асамблеї. Українську делегацію очолює перший заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко.

300 парламентаріїв із 40 країн — членів НАТО і Східної Європи — протягом трьох днів обговорюватимуть перспективи розширення альянсу на Схід. Серед головних питань — розвиток програми «Партнерство заради миру», зміцнення європейської безпеки, боротьба з організованою злочинністю і незаконною імміграцією, а також відносини НАТО з Росією, роль альянсу в боснійському врегулюванні.

Завдання української делегації під час обговорення питання європейської безпеки в контексті розширення НАТО на Схід — викласти точку зору нашої держави на цей процес. Як заявив перший заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко в інтерв'ю газеті «День», вона така: ми бажаємо активного співробітництва з НАТО, укладення угоди про спеціальне партнерство.

Проте, безперечно, можна зрозуміти й стурбованість України щодо майбутнього прийняття до альянсу нових членів — найближчих сусідів — Угорщини, Польщі, Чехії, — зокрема, можливим, хай навіть гіпотетичним, розміщенням ядерної зброї у цьому регіоні.

І хай усі сторони запевняють, що питання про це не порушується, однак країни Східної Європи не поспішають і приєднатися до ініціативи України — створити в регіоні зону, вільну від ядерної зброї.

Зрозуміло: питання делікатне, бо, приєднавшись до такої ініціативи, НАТО обмежить безпеку країн—членів альянсу. З іншого боку, є зобов'язання світової спільноти щодо гарантій України, яка добровільно відмовилася від ядерної зброї. Як прокоментував ситуацію начальник управління інформації МЗС України Юрій Сергєєв, справа не безнадійна, бо НАТО розуміє, що проблему треба розв'язувати. Про це йшлося, зокрема, і на останньому засіданні нині комісії «Кучма—Гор», де всебічно розглядалися аспекти цього питання.

Отож, хто про що, а наша делегація насамперед обстоюватиме своє — національну безпеку України. І хоч навряд чи буде досягнуто конкретних результатів, проте, можливо, ще один крок до розуміння буде зроблено.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Білорусь «вальсує» у РЄ: крок уперед, два назад

Ми НЕ хочемо, щоб Білорусь перетворилася на червону дірку в європейському просторі! Ця фраза стала майже крилатою на міжнародній конференції «Шлях у Європу: досвід Ради Європи», що завдяки Національному центру стратегічних ініціатив Білорусі «Схід—Захід» зібрала під одним дахом білоруських, румунських, болгарських, українських, російських та литовських експертів, політиків, журналістів і просто прихильників РЄ.

Мінськ невипадково став місцем проведення такої конференції. Адже в країні, де, за словами голови парламенту Семена Шарецького, «запахло фашизмом», тема приєднання до європейського співтовариства набирає особливої актуальності. По-перше, тому, що вступ до РЄ може стати тією рятівною жилеткою, яка не дасть країні остаточно поринути у хвилі авторитаризму, про загрозу якого почали говорити не тільки опозиційні Президентові депутати та журналісти, а й Європарламент (Резолюція про ситуацію в Білорусі від 24 жовтня 1996 року). Подруге, білоруси бояться втратити свій шанс стати частиною Європи. Він, як свідчить заява комітету зі зв'язків з європейськими країнами, що не є членами ПАРЄ, може розтанути, наче міраж у пустелі. «Через недотримання Конституції та принципів демократії прийняття Білорусі до РЄ може бути відстрочено, якщо не припинено», — ідеться в заяві. Багатьом вона видається виховним заходом, мовляв, процес вступу вже необоротний: депутати Верховної Ради Білорусі відвідують засідання Парламентської Асамблеї, прем'єр-міністр — Комітету міністрів. Проте песимісти теж мають достатньо причин, аби стверджувати, що, мабуть, лише у третьому тисячолітті побачать прапор Білорусі перед страсбурзьким Палацом Європи.

У 1994 році, коли Білорусь мала реальний шанс випередити Україну і Росію і першою опинитися під дахом європейського дому, мало хто міг передбачити, що 1996 року вона все ще буде позаду своїх сусідів. У той час, як Україні докоряли за відсутність Конституції, а Росії — за війну в Чечні, Білорусі залишалося лише обрати парламент. Але вона не тільки не зважилася зробити цей крок, а й не втрималася на тій короткій відстані від РЄ, на якій перебувала ще два роки тому.

А тепер, щоб знову постукати в двері європейського дому, Білорусі треба розв'язати 13 проблем, виявлених експертами РЄ. До речі, першим у цьому «чорному» списку стоїть питання свободи ЗМІ, точніше, її відсутності. Але найголовніше — знайти вихід із конфлікту між Президентом, з одного боку, та парламентом і Конституційним Судом, з другого. Від того, який він буде, залежатиме маршрут Білорусі до об'єднаної Європи.

Звичайно, досвід зарубіжних колег щодо узгодження національних законодавств з європейським, важко переоцінити, але, думається, що актуальнішою для білоруських політиків залишається практика їхніх колег на шляху подолання конституційної кризи, яка залишається головною перешкодою входження республіки до спільноти європейських народів.

«Коли ми опинимося у РЄ, залежить більше від нас, а не від Європи», — зазначали білоруські депутати. Адже РЄ все ще чекає на свою блудну дитину. Про це свідчили виступи представників РЄ. Директор політичного управління РЄ пан Фурер, зокрема, сказав, що вірить у те, «що Білорусь обере шлях демократії і не залишиться осторонь європейських інтеграційних процесів».

Оксана РУДЮК.

Мінськ.

P. S. Учора інформаційні агенції повідомили, що директор Національного центру стратегічних ініціатив Білорусі «Схід—Захід», організатор конференції й один з опонентів президента Анатолій Майсеня, повертаючись із закордонного відрядження, на трасі Брест—Мінськ загинув у автокатастрофі.

На знімку: 400 гостей з п'яти континентів привезли свої національні пісні та танці на VI Міжнародний фестиваль народної творчості у Влодаві (Польща).

Фото Польської пресової агенції.

Трагедія в «Тозбеї»

Співчуття у зв'язку з трагедією в стамбульському готелі «Тозбей», де внаслідок пожежі померло 17 чоловік, переважно громадяни України, і більше 40 українських туристів зазнали різних травм, висловив президент Туреччини Сулейман Демірель. Потерпілим нададуть усебічну допомогу, заявив у свою чергу міністр туризму Туреччини Бахаттін Юджель. Пожежа в «Тозбеї», який останніми роками став центром «човникової торгівлі», сталася рано вранці у неділю. Займання почалося в магазині, розташованому на першому поверсі готелю. Люди постраждали здебільшого від отруєння газами, що утворюються під час горіння синтетичних матеріалів.

Хроніка. Факти. Події

● *Кишинів*

Пальма першості — за президентом

Президент Мірча Снєгур і голова парламенту Петро Лучинський одержали найбільшу кількість голосів на президентських виборах, що відбулися у неділю в Молдові, і продовжать боротьбу в другому турі 1 грудня. За повідомленням Центральної виборчої комісії, Мірча Снєгур набрав 38 відсотків голосів. Петро Лучинський — 24,9 відсотка. Кандидат від правлячої Аграрно-демократичної партії прем'єр Андрій Сангелі, якого вважали одним з лідерів передвиборної кампанії, набравши лише 11 відсотків, посів четверте місце і вибув із боротьби. Несподівано для багатьох на третє місце з 11,9 відсотка голосів вийшов лідер комуністів Володимир Воронін, партія якого після скасування заборони, накладеної після серпневого путчу, стрімко набирає популярності.

● *Вільнюс*

Консерватори при владі

Згідно з остаточними офіційними даними, з 24 політичних партій, які стартували в передвиборній кампанії, тільки п'ять на парламентських виборах 20 жовтня і 10 листопада подолали 5-відсотковий бар'єр. Консерватори, очолювані Вітаутасом Ландсбергісом, відтепер у Сеймі матимуть 70 мандатів, ХДС — 16. Союз центру здобув 13 депутатських мандатів, Соціал-демократична партія і Демократична партія праці Литви, що правила досі, — по 12 місць. Нищівної поразки зазнала ДПТЛ — «Партія Бразаускаса», котра мала досі 72 депутатські мандати.

● *Мінськ*

Прем'єр подав у відставку. На знак протесту

Білоруський прем'єр Михайло Чигир подав прохання про відставку. Про це повідомила прес-служба Верховної Ради Білорусі. Дехто у керівництві ВР додав, що цей крок прем'єра спричинений незгодою з лінією Президента Лукашенка. Прохання було подано вчора у першій половині дня після того, як не відбулося спільне засідання президії ВР і колегії Кабінету міністрів. На ньому передбачалося обговорити ситуацію в республіці після недільного виступу опозиції. На зустріч з керівництвом парламенту прийшов тільки Михайло Чигир.

● *Бухарест*

Перемога опозиції

За попередніми даними стало відомо, що на президентських виборах у Румунії переміг глава Румунської Демократичної конвенції — головної опозиційної сили країни Еміль Константинеску. За результатами першого туру виборів 1996 року Е. Константинеску отримав 28 відсотків голосів, що на 4,7 відсотка менше, ніж у Іона Ілієску. В другому турі йому вдалося випередити головного суперника — Президента Румунії Іона Ілієску. Інтерв'ю з новим Президентом Румунії читайте в наступних номерах «ГУ».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Що на обід у президента?

Щоб ПОБУВАТИ в гостині у дружини президента ФРН, необов'язково довго й болісно шукати привід і одержувати аудієнцію. Принаймні тепер, коли у видавництві «Цаберт Зандман ферлаг» вийшла друком книга «В гостях у Кристини Герцог — мої найпотаємніші рецепти».

Перша леді Німеччини авторитетно проголошує, що в її родині не завжди подають делікатеси. Навпаки, на столі президента найчастіше можна побачити прості страви, типові для «людей, як ти і я». «Ми з чоловіком любимо попоїсти, — пише, зокрема, дружина президента. — І по нас це помітно. Оскільки наша родина опинилася волею долі в центрі уваги, я вирішила задовольнити цікавість тих, кому завжди не дає спокою питання, що їсть за обідом президент. У книзі зібрано головним чином рецепти страв, які мають у нас найбільший успіх».

Збирання матеріалу зайняло у Кристини Герцог майже 40 років. Багато які рецепти було запозичено з рукописних кулінарних книг бабусі та прабабусі, і вже напевне кожен з них випробувано неодноразово.

Цікаво, чи кухарське мистецтво припаде громадянам більше до смаку? Адже дружина канцлера, Ханнелоре Коль, нещодавно також поділилася своїми кулінарними секретами.

Скандал

Гроші роблять кар'єру. І навпаки

Серйозно підмочити репутацію нового уряду Японії на чолі з Рютаро Хашимото загрожує черговий фінансовий скандал, що розпалюється в токійських коридорах влади.

Як повідомили японські слідчі органи, впливові представники правлячої Ліберально-демократичної партії (ЛДП), очолюваної Хашимото, опинилися серед одержувачів багатомільйонних «політичних пожертвувань», законність походження яких викликає великі сумніви у місцевої прокуратури.

Цього разу каталізатором розгляду був арешт минулого тижня 60-річного Дзюн'їті Ідзуї, власника великої компанії з оптової торгівлі нафтою «Ідзуї секію сіокай», в Осакі. Його підозрюють в ухилянні від сплати податків в особливо великих розмірах, а також сумнівних, з точки зору закону, нафтових оборудках. «Зароблені» в такий спосіб мільйони він, судячи з усього, і передавав готівкою потрібним людям у Токіо.

Їх імена із вказаними сумами він акуратно вписував у свій записничок, що його було знайдено під час обшуку. Загальний обсяг таких «пожертвувань» становив 26,1 мільйона ієн (близько 3 млн. доларів США), а серед їх одержувачів і 10 відомих політиків із правлячого табору та лав опозиції.

Сам прем'єр-міністр Японії Рютаро Хашимото, відбиваючись від журналістів біля виходу зі своєї резиденції, заявив, що, як йому відомо, він не отримував жодних грошей від Дзюн'їті Ідзуї, з яким ніколи не зустрічався.

Нинішній фінансовий скандал може мати для правлячої Ліберально-демократичної партії наслідки не менш сумні, ніж славнозвісна оборудка довкола компанії «Рікруто» наприкінці 80-х років, коли не один прем'єр-міністр Японії розпрощався зі своїм кріслом за причетність до неї, — повідомляє ІТАР—ТАРС.

Торгівля

Багатий «Дністер» Гончарука

З-ПОМІЖ усіх обласних центрів за сорок післявоєнних років Хмельницький розростався найінтенсивніше. З'являлися нові вулиці, квартали й цілі мікрорайони. Далеко в полі, де колись військовики вчили танки ходити в бій, виріс і п'ятдесятитисячний мікрорайон Озерна.

Затишний та віддалений від міста він мав проблему —торговельне забезпечення. За її розв'язання не бралися ні тогочасна державна торгівля, ні кооператори, ні промисловики. І лише генеральний директор тодішнього об'єднання «Хмельницьксадвинпром» Володимир Гончарук наважився вкласти кошти в інфраструктуру околиці міста. І за короткий термін виріс двоповерховий магазин площею до 800 квадратних метрів. Названо його «Дністер».

Магазин став багатий за помірних цін. Нині тут не лише найдешевша садогородня продукція, а й найширший вибір промислових і продовольчих товарів на будь-який смак — від хліба до складної побутової техніки. Все для дому. В асортименті близько півтисячі назв. Є тут також кафетерій, аптечний кіоск тощо. Комплексне обслуговування, наче в європейському супермаркеті.

Імідж Гончарукового «Дністра» забезпечують генеральний директор асоціації «Облсадвинпром» Петро Вергела, працівниці магазину Валентина Ковальчук та Галина Шульга. Серед усіх продовольчих магазинів міста — тут найбільший вибір і найдешевші яблука. Бо нинішнього року вродили вони на Поділлі гарно. В області зібрано понад 13 тисяч тонн, що на дві тисячі більше минулорічного. Таку кількість, звісно, реалізувати «Дністру» з трьома філіалами не під силу. І пропонують дівчата столичним бізнесменам подбати про киян. Тут можна купити скільки завгодно яблук найкращих сортів за доступними цінами. Потрібно лише зателефонувати за номером: 3-23-80.

Попри всі проблеми садвинпромівців мешканці Озерної задоволені роботою «Дністра» і щиро вдячні Володимиру Гончаруку — голові Державного комітету України з садівництва та виноградарства. Він один із колишнього депутатського корпусу області без обіцянок зробив для хмельничан більше, ніж усі інші обіцяльники, що били себе в груди перед виборцями Озерної.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хмельницький.

На знімку Сергія КОВАЛЬЧУКА: працівник магазину Галина Шульга; загальний вигляд магазину; багатий вибір в овочевому відділі.

Тенденції

Студент уже не той...

***У** СВІТЛІ останніх рішень уряду майбутнє нашої освіти — за злиттям фінансового та інтелектуального капіталу (читай — батьківських гаманців і синівських амбіцій). Кількість студентів, які перебувають на утриманні держави, з року в рік скорочується, а знайти порядного спонсора не кожному щастить.*

Ще свіжа історія про віроломні обіцянки деяких українських банків, що взялися фінансувати навчання власних працівників — як нинішніх, так і майбутніх. Утім, практика показує, що навіть «найвідгодованіші» юридичні особи не застраховані від банкрутства, і навіть дуже грамотно укладені договори не завжди виконуються.

До речі, навчальний семестр у приватному вузі влетить вам у 200—600 «зелених», контракт із державним вузом також не дешевий. Отож бідолашному студентові залишається сподіватися на диво — тільки воно допоможе середньостатистичному генію продертися через тернії зрослих конкурсів, благополучно оминувши законні й незаконні перешкоди.

Замість дива можна також покладатися на власні руки та шукати гарної роботи (читай — високої зарплати). І отут саме вибір невеликий — працюючи в держсекторі, на навчання заощадиш хіба що під старість. Підеш у рекетири та «кидали» — ризикуєш замість диплома про вищу освіту виклопотати «строк». Отож насправді вихід один — битися чолом у мур приймальної комісії, доводячи власну геніальність.

Та навіть якщо вам це вдасться, навчатися «без відриву» від занять без спонсора ви все одно не зможете. На кумедну стипендію в 9 гривень, яку ще й виплачують з великим запізненням, не проживеш. Згідно з даними соцопитування, проведеного Центром соціологічних досліджень НДІ проблем молоді, близько 1 відсотка українських студентів мають власний бізнес (зареєстроване підприємство), в 6 відсотків так звана «вторинна зайнятість» у легальному секторі економіки і ще 20 відсотків «роблять гроші» у тіньовому.

Основна маса займається продажем і перепродажем, інші підробляють ремонтом автомобілів, виконанням перекладів, бавлять чужих дітей і навіть миють підлоги в установах. Небагатьом щасливчикам вдалося знайти роботу «за фахом». Щодо цього ведучим першого Всеукраїнського телевізійного чемпіонату студентських команд КВН (Клуб веселих та найкмітливіших), студентам Київського державного інституту культури Олені Гульванській і Володимиру Луканському дуже пощастило. Правда, поки що доводиться веселитися натщесерце.

Прагнучи продати свої мізки та руки якнайдорожче, їхні «друзі по нещастю» в запалі азарту забувають про навчання, бо тепер уже неясно, що в житті головніше —заробляти на навчання та бутерброд у студентській їдальні чи навчатися, щоб у майбутньому заробляти ще більше.

Єдине, що в цій ситуації тішить — знання справді зросли в ціні. Як і дипломи.

Ганна РОМАНЦОВА.
Малюнок Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Пандорине горе...

***Я**КЩО вірити стародавнім грекам, то всіма своїми негараздами людство має завдячувати красуні Пандорі. Ця жінка з надмірної цікавості одного разу відчинила скриньку з людськими вадами, бідами та хворобами, і вони розлетілися по всьому світові. Перепало зі «скрині Пандори» й нам...*

Медицина тут безсила

Щоденно на Донеччині виявляють 20—30 ВІЛ-інфікованих, переважна більшість яких — молоді люди віком до 40 років. Темпи поширення інфекції медики оцінюють як початок епідемії СНІДу. За підрахунками спеціалістів, на кожного із зареєстрованих хворих — а їх в області 1700 чоловік — припадає 15—20 невиявлених, і не всі вони належать до так званих «груп ризику». На поширення СНІДу, який досягнув найвіддаленіших куточків області, впливає погіршення умов життя й вочевидь недостатнє фінансування медичних установ.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Ти хто? Опісторхоз

До Світловодської центральної лікарні потрапили пенсіонери з села Недогарок, які захворіли на давно забуту хворобу. Спочатку медики не могли встановити діагноз. Довелося звернутися до власних студентських конспектів. І тут з'ясувалося, що в постраждалих опісторхоз — хвороба, про яку забули вже кілька десятиріч тому. Збудником її є трематода, що живе у м'язах прісноводних риб, і коли потрапить до організму людини, розвивається у жовчних протоках печінки. Цьому можна запобігти, якщо не вживати сиру, мариновану, мало посолену чи недостатньо проварену або просмажену рибу.

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

... Й ескулапове щастя

***Г**РЕКИ вірили, що коли напасті посилає земна жінка, то лікує, звісно, тільки Бог. Богом лікування вони вважали Асклепія, більше відомого нам як Ескулап. Насправді Ескулап є не що інше, як латинська форма імені Асклепій.*

Шанс для жертви цирозу

Втрете здійснили пересадку печінки лікарі міжобласного центру трансплантації при Запорізькій обласній багатопрофільній лікарні. За словами професора, завідувача кафедри госпітальної хірургії Олександра Никоненка, який керував цією шестигодинною операцією, 50-річний хворий на цироз печінки нині почувається задовільно.

Лікарі центру трансплантації виконують і операції з пересадки нирок, а в майбутньому готуються до трансплантації підшлункової залози та серця.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Допоможе «Вітас»

Фармацевтичне об'єднання «Вітас» безплатно передало дитячій лікарні Ленінградського району міста Києва антибіотики на суму 3 тис. гривень. До речі, «Вітас» надав суттєву допомогу й територіальному дитячому медичному об'єднанню в оздоровленні дітей району.

Керівники об'єднання мають на меті сприяти якнайкращому забезпеченню мешканців України фармацевтичними препаратами. Спільно з АТ «Монфарм» «Вітас» розробив кілька програм з випуску ліків. Згідно з ними нещодавно на «Монфармі» (Монастирище Черкаської області) введено в дію лінію з виробництва лікувальних свічок — з обліпиховою олією, екстрактом беладонни тощо. Планують також виготовляти шипучі пігулки — аспірин, аскорбінову кислоту, парацетамол, а також комплексні вітаміни й різноманітні препарати у капсулах — протигрипозні, протиревматичні, антибіотики.

Михайло ВАСИЛЕНКО.

Київ.

Колеса для служби 03

Двадцять нових машин «Швидкої допомоги» незабаром мчатимуть на виклики хворих у Рівному й області. Кошти на їх придбання — 400000 гривень —надав колектив Рівненської атомної електростанції. Голова облдержадміністрації через засоби масової інформації щиро подякував енергетикам за цей щедрий дарунок.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

... Плюс суцільна газифікація села

Якщо відродження України справді визначається темпами економічного та соціального розвитку села, то на Дніпропетровщині вже кілька років поспіль сюди приплюсовують газифікацію сільських населених пунктів. Попри всі кризові випробування та труднощі, обсяги відповідного будівництва в області не знижуються. Щойно запалили голубі вогники в помешканнях жителів села Шульгівка Петриківського району, незабаром аналогічні події відбудуться в Криворізькому, Царичанському, Солонянському та інших районах. Загалом цього року в сільській місцевості Дніпропетровщини буде прокладено понад чотириста кілометрів газопроводів, які подадуть природне паливо ще майже до семи тисяч приватних будинків селян.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Базарний день на 19.11.96	Ціни на основні продукти харчування на ринках України						
	Яловичина	Свинина	Яйця (десяток)	Сметана	Сало	Олія	Картопля
Дніпропетровськ	6.00	7.50	2.20	3.00	4.00—5.00	1.50	0.45
Рівне	2.20—2.80	3.50—4.00	2.00	2.20—3.00	3.20—3.50	1.20	0.20—0.25
Кіровоград	2.00—2.50	4.00—4.50	2.50—3.00	3.00	2.00—2.50	1.60—1.80	0.40—0.50
Донецьк	3.50—4.00	4.50—5.00	2.00	2.50	3.00	1.40	0.35—0.40
Київ	3.50	4.50—5.00	2.00	2.50	3.30	1.60	0.35

81-а осінь героя

Герой Радянського Союзу Єгор Токарєв з Лутугіна, що на Луганщині зустрів свою 81-у осінь. Він — на знімку в осінньому саду осиротілої садиби. Сумно Єгору Якимовичу, бо півтора роки тому поховав жінку Євгенію Василівну, з якою рука в руку прожили більше як півстоліття, четверо дітей виховали. Формувальницею була Василівна на заводі прокатних валків, куди і він, молодий та завзятий, прийшов у далекому 32-у році, щоб плавити метал. І пробив аж до 70-х років електромашиністом розливного крану. Хоча була перерва. Вимушена. Необхідна. Вкрай ризикована. Потрібно було йти на війну. То була ратна робота. Воював розвідником у 14-й гвардійській стрілецькій дивізії. Брав участь у боях на Луганщині, в Харкові, на Дніпропетровщині.

Гаряче було під час форсування Дніпра. Вогонь, метал і швидка в тому місці течія Дніпра. Розвідник Єгор Токарєв з ручним кулеметом був попереду. Під градом свинцю він перший досяг протилежного берега. Раптом обпекло. Ворожий снайпер одним пострілом поцілив у кисть і стегно. Пам'ятає Єгор Якимович медсестру, яка витягла його з-під вогню, якось зустрічав її в Луганську років десять тому. А зараз, у розмові, не зміг згадати прізвище. Що поробиш, лише розвів руками, адже 81-а осінь пішла.

Витягнув ліки від астми. Душить, клята. Поки розмовляли, кілька разів користувався цим імпортним рятівним аерозолем. В кишені тримає. Пенсії вистачає на 4—5 таких пляшечки, каже. Замислився, знову розвів руками. Проступаємо по жовтому й вже тьмяному листю його саду. Глибока осінь надворі. 81-а осінь на віку лутугинського вальцеливарника, Героя Радянського Союзу Єгора Токарєва.

Вадим ЛІСНИЙ.

На знімку: Герой Радянського Союзу Єгор Якимович ТОКАРЄВ.

Як полковник із сокири борщу не зварив

Огляд листів ветеранів Збройних сил та членів їхніх сімей

Пригадую, як колись ми, молоді та зелені, прагнули служити у війську. Відали, що буде нам не з маком, зате якими орлами поверталися хлопці зі служби! Вже задля цього варто було надіти погони.

А тепер новобранцеві ні Далекий Схід, ні Сибір несходимий не загрожують, проте не кожний призовник поспішає надіти шинелю! Саме про тих, котрі нині ухиляються від призову, розповідає ветеран бойових дій Володимир Наумович Колісник з Харківської області. Він каже, що тільки по Харківському району таких молодиків набирається за чотириста, а по області — мало не дві тисячі.

Ця приголомшлива цифра свідчить і про нашу виховну роботу, яка за ефективністю дорівнює нулю, і про погане матеріальне становище військовиків, і навіть про те, що закон України про загальний військовий обов'язок і військову службу надто ліберальний, бо, по суті, заохочує ухиляння від служби. Тим часом у нашого північного сусіда за такий вчинок «відважують» два роки позбавлення волі.

Та, гаразд, призвали. Привезли до частини, зводили до лазні, перевдягли у військове. Служіть, синочки!

А тут «діди» нормально служити заважають. Як, скажімо, у військовій частині 1478, що в Кременчуку Полтавської області. Правда, там з ними не панькаються, передали справу до суду, і «дід» Юрій Сіряк, скажімо, дістав своїх три роки позбавлення волі за знущання з товаришів по службі. Поки чекав на гауптвахті відправки до дисбату, влаштував бійку. За неї йому додали ще рік, і вийшло чотири роки посиленого режиму. Не «дідуватимеш» більше, хлопче, бо собі дорожче виходить!

Ветеран війни Михайло Якович Григоренко з Полтавщини лютий на «дідівщину». Вважає, що ця погань завелася через те, що «нині офіцери працюють, а не служать. Робочий день у них восьмигодинний, а служба має бути цілодобова. Якби офіцери жили інтересами служби, інтересами солдата й сержанта, ніякі «діди» не змогли б завестись у війську».

З цим міркуванням не можна не погодитися.

У військової служби є одна приємна риса: вона колись обов'язково завершується. Як, скажімо, у старшого прапорщика Григорія Удовики, помічника начальника відділення Драбівського райвійськкомату Черкаської області. Цього року передбачено звільнити його зі служби. А житла в чоловіка, обтяженого сім'єю, й досі немає. І в районі для військовиків нічого не будують. Тому вирішив узяти державний кредит і самотужки будуватися. Вивів стіни й частково дах — і кошти скінчилися. Тепер власником житла може стати не Удовика, який будував, а банк, який кредитував під двадцять відсотків річних. Так тане надія на власне житло, так людина потрапляє до боргової ями.

Яке вже тут звільнення, коли сім'ю нікуди подіти?

Офіцер запасу пише з Феодосії: «Сиджу я, ветеран Збройних сил, біля розколотих ночов: здоров'я нема, телевізор не працює, холодильник зіпсувався, машини й не мав, бо держава мої заощадження знецінила, нема на що купити взуття на зиму, і, взагалі, на пенсію не проживеш».

Сумно! Проте, шановний Володимире Андроновичу, не гоже в п'ятдесят шість вважати, наче все, на що ви здатні, уже позаду. Ви бачите себе тільки біля телевізора та холодильника. Тим часом у вас ще багато років життя попереду, а Україна велика. За бажання можна знайти, до чого докласти руки. І ваша рідна Черкащина, якби ви дуже захотіли, можливо, допомогла б вам стати, скажімо, фермером. І ви зразу ж забули б про зіпсований телевізор. Бо власна земля пахне запаморочливо.

І не треба нарікати на Україну — вона нічим не завинила. Це вона має право нарікати на нас з вами за те, що чужі люди нам до того задурили голови, що ми —двадцять з гаком поколінь українців — гинули за незалежність інших держав, а незалежність власної держави відстоювати не вважали за потрібне. Ви й тепер кепкуєте з незалежності України, пане полковнику, а дарма. Якщо у вас зіпсувалися телевізор з холодильником, а ви киваєте на незалежність України, то це свідчить тільки про те, що ви — дуже умовний українець. Ви не розумієте, що незалежність ще жодній державі не зашкодила. Мине трохи часу, і ви побачите, як незалежність допомагатиме нашій батьківщині ставати нормальною європейською державою, отже, й нам з вами — ставати європейцями.

Якщо порівняти теперішнього українця з тим, котрий жив сто-двісті років тому, то побачимо, що нинішній мешканець наших країв втратив багато позитивних людських якостей. Солдат давнього московського війська — в тому числі й українець — був здебільшого винахідливим оптимістом, здатним з допомогою народної дипломатії зварити добрий борщ навіть з голої сокири. А тепер український полковник живе в місті над найсинішим морем і сповнений сумом та жалями...

Тим часом буває й гірше.

У Вишгороді Київської області після звільнення в запас працював слюсарем-сантехніком Олексій Олександрович Пустовалов. Не дуже престижна як на підполковника у запасі посада дала бездомному офіцерові, його дружині та доньці можливість оселитися у службовій квартирі дому, який ще будується. А навесні цього року чоловік раптово помер. «І зосталися ми удвох з дванадцятирічною дочкою бездомні, беззахисні, без коштів, без майбутнього, — пише у слізному листі Антоніна Миколаївна Пустовалова. — Керівництво попередило, що ми повинні звільнити квартиру. Куди нам тепер іти?»

Шановна Антоніно Миколаївно! Якщо ви і тепер мешкаєте в тій квартирі, яку заселив ваш покійний чоловік як слюсар-сантехнік, то й надалі там зоставайтеся. Якщо власник будинку вважатиме, наче ви повинні залишити житло, нехай звертається з позовом до суду. Суд з'ясує деталі, і ви будете бачити, в які двері стукати. Не забувайте головне: ви маєте щастя (чи нещастя — це як на чий погляд) жити в Україні, де моральні підвалини, хоч і хитаються, проте здатні викинути на вулицю бездомну вдову з дитиною в ній можна перелічити по пальцях.

Борис СИДОРЕНКО.

Створюймо фонд, який виручить багатьох

Бездоганно відслуживши я двадцять п'ять років у військово-повітряних силах і, заробивши інвалідність, у званні капітана повернувся до рідного Кролевця.

Відтоді минуло п'ять років, і я дійшов сумного висновку: держава використала мене, як гвинтик, у своїй величезній військовій машині, а потім викинула як такий, що відслужив свій термін і зносився. А куди та як цей «гвинтик» упав, їй байдуже. Бо справи мої з одержанням квартири приблизно такі самі, як і через місяць після повернення в Україну. Я і вся моя сім'я — «бомжі».

Міністерство оборони не бажає дбати про своїх пенсіонерів-запасників та відставників, не думає над тим, чим би їм допомогти. Причина, кажуть, одна: немає коштів. Але вихід, як на моє розуміння, є. Все, що стосується житла, побуту і відпочинку відставників та запасників, мають брати до своїх рук військкомати. Це поперше. А по-друге, з відрахувань незначного відсотка з місячного грошового забезпечення кожного військовика Збройних Сил України треба створити цільовий житловий фонд.

Цей фонд допоможе забезпечити житлом усіх звільнених з армії в близькій перспективі. Він стане дійовим стимулом і для військовиків, які ще тільки починають службу. Люди будуть упевнені у своєму майбутньому. Використовуючи цей фонд, військкомати на місцях зможуть вкладати свою частку в будівництво житла, і тоді, сподіваюся, в нашому місті, як і в багатьох інших, квартирна черга серед відставників та запасників зрушить з місця.

З повагою та надією Валерій БОБИР.

Сумська область.

А ти готовий до праці й оборони?

Нинішньої осені з лав Збройних сил України буде звільнено в запас 57 тисяч військовослужбовців строкової служби. Їхні місця в бойовій обслузі займуть більш як 81 тисяча солдатів нового призову. На призовну кампанію плановано витратити близько 4,5 мільйона гривень, з яких поки що надійшло тільки півмільйона.

За даними головного організаційно-мобілізаційного управління Українських Збройних сил зазначено зростання злочинності серед призовників, котрі ухиляються від призову в армію, кількість яких навесні 1996 року зросла майже до 15 тисяч чоловік, спостерігається слабка фізична придатність до несення служби молодого поповнення. Тривожить також різкий спад рівня освіти серед майбутніх захисників Вітчизни: 30 відсотків з них, по суті, малограмотні, не мають навіть атестата про закінчення середньої школи. У зв'язку з браком коштів ті, що служать за контрактом, становлять тепер приблизно 18 відсотків від штатного складу солдатів і сержантів, дві тисячі юнаків проходять альтернативну службу в народному господарстві.

Нині солдатами стають тільки близько 11 відсотків усіх військовозобов'язаних. 86 відсотків не підлягають призову відповідно до пільг, визначених законодавством, у тому числі 56 відсотків отримали відстрочку від призову у зв'язку з навчанням.

Міністерство оборони розробило конкретні пропозиції для поліпшення обстановки, нині їх розглядають в уряді й парламенті. Зокрема, пропоновано фінансування призову покласти на місцеві бюджети, що зніме частину витратного тягаря з військового відомства, підвищить відповідальність місцевих властей за термін і якість призову, знизить податкові витрати. Однак, вважають спеціалісти, розв'язати головні армійські проблеми можна лише з переведенням Збройних сил на контрактну основу. Але говорити про армію на такій основі можна буде, за словами міністра оборони генерал-лейтенанта Олександра Кузьмука, лише в 2005 році, коли буде здійснено державну програму розвитку українського війська.

Так зникають бази відпочинку

Чверть століття тому виконком Вишгородської райради відвів 14,5 гектара землі, що належить Вище-дубечанському лісгоспзагові, для будівництва бази відпочинку, а вже базу побудувало Міністерство сільського господарства.

Ця база тепер складається із 150 сімейних будинків, розрахованих на три—п'ять чоловік, продовольчого та овочевого магазинів, кінотеатру, бібліотеки, дитячого ігрового майданчика, станції для човнів, очисних споруд та господарських будівель.

Завдяки доступним цінам і тому, що база розташована в лісі поруч з Десною, чисельність відпочиваючих щорічно сягала 2,5 тисячі чоловік, в тому числі близько тисячі дітей.

Особливого значення база набула після аварії на ЧАЕС.

Але вже 1994 року після ухвалення закону про податок на землю, становище бази відпочинку різко погіршилося, бо податкова інспекція стягує з неї високий податок. У 1996 році він становить 3,2 мільярда карбованців. Тим часом база не планує і не одержує ніяких прибутків. Тому зазначена всума податку лягає на путівки і робить їх надто дорогими. Так, вартість однієї путівки у цьому році становить 5,3 мільйона карбованців, а вартість будинку зросла до 16—26 мільйонів. В результаті число відпочиваючих зменшилося до семисот чоловік.

На наші звернення до різних інстанцій відповідь одержуємо таку: за висновком комітету із земельних ресурсів, базу розташовано в санаторно-курортній зоні, а не в державному лісі, через те й високий податок.

У зв'язку з таким ставленням до відпочинку громадян база буде змушена згорнути свою діяльність, а діти опиняться на вулиці. Яка ж від цього користь державі? Чи заслуговує база відпочинку «Зелений бір» такої сумної перспективи? І нарешті: чи є серед керівництва України люди з державним мисленням?

Віктор ГУРСЬКИЙ, директор бази відпочинку.

Новосілки
Вишгородського району
Київської області.

«Динамо» — осінній чемпіон

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 15-й тур.

Карпати—Ворскла. 2:0. 3500. 1:0 Колісник, 58, 2:0 Єфименко, 61. На 85-й хвилині львів'янин Євтушок не реалізував пенальті. **Кремінь—Таврія. 2:3.** 7000. 1:0 Федьков, 53, 1:1 О. Кунденок, 33, 2:1 Федьков, 53, 2:2 Гайдаш, 55, 2:3 О. Кунденок, 84. **Шахтар—Зірка-НІБАС. 3:1.** 8000. 0:1 Мізенко, 8, 1:1 Матвеєв, 12, 2:1 Зубов, 65, 3:1 Ательків, 67. **Нива Тр—Металург. 2:1.** 5000. 1:0 Грегуль, 56, з пенальті, 1:1 Колодін, 58, 2:1 Панкратьєв, 71. **Кривбас—Чорноморець. 1:0.** 10 000. Котюк, 84. **Нива Вц—Прикарпаття. 1:2.** 1:0 Шевченко, 19, 1:1 Зав'ялов, 53, 1:2 Зав'ялов, 81.

Динамо—Дніпро. 2:2. 0:1 Нагорняк, 33, 0:2 Філімонов, 47, 1:2 Ребров, 66, з пенальті, 2:2 Михайленко, 73.

Динамо: Шовковський, Лужний, Беженар, О. Головко, Дмитрулін, Михайленко, Максимов, Калитвинцев, Косовський, Шевченко (Кардаш, 82), Ребров.

Дніпро: Близнюк, Поклонський, Харковщенко, Козар, Коваленко, Філімонов, Шаран, Нагорняк (Шумський, 86), Бєлкін (Полунін, 75), Мороз, Корпонай (А. Головко, 74).

На 43-й хвилині з поля вилучено О. Головка (фол останньої надії).

Судця В. П'яних (Донецьк).

17 листопада. Київ. Стадіон «Динамо». 9 000 глядачів.

Матч у Запоріжжі Металург—ЦСКА не відбувся. Армійці не з'явилися на гру. Цей випадок сьогодні розглядатиметься на засіданні ПФЛ.

	В	Н	П	М	О
Динамо	11	2	2	36-11	35
Дніпро	7	7	1	29-12	28
Ворскла	8	4	3	25-13	28
Чорноморець	9	1	5	24-17	28
Шахтар	8	3	4	26-13	27
Зірка-НІБАС	8	1	6	16-20	25
Карпати	7	2	6	19-15	23
Таврія	6	3	6	18-20	21
ЦСКА	6	2	6	14-16	20
Нива Тр	6	2	7	15-19	20
Металург	5	4	6	18-20	19
Торпедо	4	2	8	13-21	14
Прикарпаття	4	2	9	15-27	14
Кривбас	4	1	10	13-28	13
Кремінь	3	2	10	14-29	11
Нива Вц	2	4	9	6-20	10

У суперечці бомбардирів лідирує Сергій Ребров («Динамо») — 12 м'ячів. Далі йдуть — Сергій Чуйченко («Ворскла») і Олег Матвєєв («Шахтар») — по 10.

Цей тур відзначився багатьма показниками. Насамперед зверну увагу, незважаючи на осінь, на чималу кількість глядачів на трибунах — 45.500. Хоча окремим моїм колегам, як вони зізнаються зі сторінок своїх видань, щелепи від сонного позіхання зводить. Мовляв, наш чемпіонат — суцільна нудотина. Не сперечатимусь, маємо ще чимало прохідних, сірих поєдинків. Але отак огульно ставити на всьому хрест, либонь, несправедливо. Маємо, безперечно, чимало позитивних моментів. Якщо, звичайно, присутнє бажання побачити їх.

Головна несподіванка туру — перемога штатного аутсайдера «Кривбаса» над одним із претендентів на медалі — «Чорноморцем». Взагалі, як на мене, гра одеського клубу останнім часом якось зблякла. І причини таких змін однією фразою не пояснити. Ми матимемо попереду час, щоб розібратися із станом справ у «Чорноморці». Та не лише в ньому, а й в інших клубах. Попереду понад три місяці перерви в чемпіонаті.

А от «Шахтар» на фініші кола все додавав і додав. І, перемігши сусіда по турнірній таблиці «Зірку-НІБАС», обійшов його, посівши на проміжному фініші пристойну п'яту позицію.

Київського матчу чекали, мабуть, усі вболівальники. І їхні сподівання побачити хороший футбол, безперечно, виправдалися. У цього поєдинку було цікаве ігрове насичення і гострий сюжет. Авторитету цій події додавала також присутність на грі Президента країни Леоніда Кучми, який, до речі, колись був почесним президентом ФК «Дніпро».

Було ще чимало подразників, які привертали увагу до матчу киян і дніпрян. Хоча б той, що останнього разу динамівців на гру в ролі головного тренера виводив Йожеф Сабо.

Слід зазначити, що динамівці з'явилися на полі вже в ранзі «осіннього чемпіона» країни. Але суперник у них був серйозний. Тому успішний підсумок матчу, звісно, додавав би авторитету «Динамо». Отож, його гравці одразу ж вдалися до активних дій. Вони створили кілька напрочуд гострих моментів біля воріт гостей. Особливо гаряче було на 31-й хвилині, коли на флангову передачу справа Олега Лужного відгукнувся Андрій Шевченко. Київський форвард бив головою в «дев'ятку» метрів з двох. Але воротар дніпрян і збірної України Ілля Близнюк продемонстрував і майстерність, і блискучу реакцію.

Як часто трапляється, з великої чорної хмари не впало жодної краплі. Маю на увазі київської. А от гості застосували гнучку тактику. Моментами за манерою гри вони нагадували московський «Спартак» (до речі, він минулої суботи в Санкт-Петербурзі виграв з рахунком 2:1 додатковий матч за звання чемпіона Росії в «Аланії»). І це не дивно, бо їхній головний тренер В'ячеслав Грозний тривалий час працював у спартаківському клубі. Втім, «Дніпро» має власний неповторний стиль, який викликає захоплення у численних його прихильників.

Так от, дніпропетровці, скориставшись неузгодженістю динамівських захисників, вивели сам на сам із Олександром Шовковським Сергія Нагорняка, і той пробив низом сильно і влучно. На самому початку другого тайму «Дніпрові» вдалася ще одна гостра контратака. І мало хто тоді сподівався, що господарям, які ще й залишилися вдесятьох, вдасться врятуватися. Але динамівці спростували таку версію несамовитим бажанням і бойовитістю. Спершу кращий бомбардир чемпіонату Сергій Ребров реалізував пенальті. А потім після подачі кутового Юрієм Калитвинцевим м'яч у сітку буквально заніс Дмитро Михайленко.

На післяматчевій прес-конференції Йожеф Сабо, який відтепер займатиметься винятково національною збірною, сказав, що залишає динамівську посаду з чистою совістю. Його команда сьогодні — безперечний лідер. Він висловив думку, що не всім гравцям знайдеться місце в команді Валерія Лобановського. Адже в Європі нині грають у футбол жорсткий, інтенсивний, до якого прагне «новий-старий» наставник динамівців. До речі, його офіційне представлення команді плановано на сьогодні.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

За Кубок Президента

У Дніпропетровську відбувся перший розіграш Кубка Президента України з волейболу серед ветеранів. Змагалися 40—50-річні спортсмени. Серед них чимало відомих імен — переможців і призерів Олімпіад, чемпіонатів світу та Європи з України та багатьох країн. У всіх вікових групах перемогли дніпропетровці.

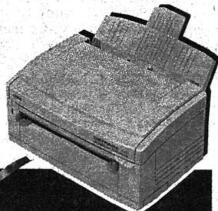
На знімку: Кубок Президента України в руках у переможців змагання.

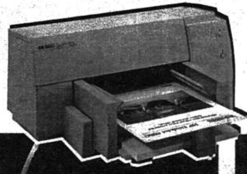
Фото Анатолія КРАСНОЖОНА (Укрінформ).

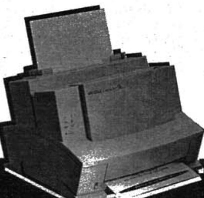
Квазар-Микро представляет:

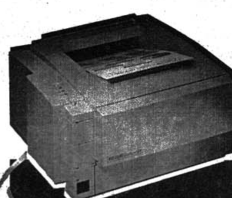
ПОЛНЫЙ СПЕКТР ПРИНТЕРОВ СО СКЛАДА ОТ ЛУЧШИХ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

OKI HEWLETT PACKARD QMS FARGO ELECTRONICS, INCORPORATED LASERMASTER COLOR TECHNOLOGY DIVISION

OKI PAGE 4W — 788 грв. со склада

HP DJ690C — 785 грв. со склада

HP LJ5L — 1230 грв. со склада

HP LJ6P — 2067 грв. со склада

QMS 1660E — от 9988 грв. со склада

СПЕЦИАЛЬНЫЕ ЦЕНЫ ДЛЯ ДИЛЕРОВ!

OKI - надежные матричные и недорогие светодиодные принтеры.

Hewlett-Packard - качество для офиса и дома!

QMS, Fargo, LaserMaster - принтеры для профессионалов.

Расходные материалы к принтерам по низким ценам всегда со склада!

ПЛАНШЕТНЫЙ ЦВЕТНОЙ СКАНЕР

СУПЕРЦЕНА! 657 ГРВ.

PRIMAX

КВАЗАР-Микро™ EXCELLENCE IN ELECTRONICS

тел. (044) 544-1761
т/ф (044) 516-8608

ТОТАЛЬНАЯ ЭНЕРГО защита

ИСТОЧНИКИ БЕСПЕРЕБОЙНОГО ПИТАНИЯ

- Модели мощностью от 250ВА до 150кВА
- Стабилизация напряжения от 160 В до 290 В
- Неограниченноне время работы от батарей
- Выходное напряжение 220 В или 380 В

ДИЗЕЛЬ-ГЕНЕРАТОРЫ

- Модели мощностью от 4кВА до 2500кВА
- Двигатели Iveco-Aifo и Lombardini!!
- Режим автозапуска
- Экономичность, безопасность и экологическая чистота
- Совместимость с ИБП

КАЖДОМУ ПОКУПАТЕЛЮ 10-ти ОДНОТИПНЫХ ИСТОЧНИКОВ - ПРИЗ!

ДОСТАВКА, СЕРВИС ГАРАНТИЯ ДО 2 ЛЕТ

Ascot APC AMERICAN POWER CONVERSION EXIDE ELECTRONICS

КВАЗАР-Микро™ EXCELLENCE IN ELECTRONICS

тел. (044) 544-1761, тел/факс (044) 516-8608

Посольство Сполучених Штатів Америки та Міністерство освіти України мають честь оголосити початок відкритого конкурсу на одержання грантів за програмою академічного обміну імені Фулбрайта на 1997-98 академічний рік

Бажаючі взяти участь у конкурсі повинні мати ступінь кандидата наук або доктора наук та володіти англійською мовою. Бажаючі можуть подавати заяви на проведення курсу лекцій чи дослідницьких робіт в Сполучених Штатах протягом одного семестру.

Напрямки спеціалізації за програмою імені Фулбрайта:

-Українознавство -Педагогіка та управління освітою -Питання мистецтва -Економіка та бізнес
-Американознавство -Міжнародні відносини та питання безпеки -Політичні та соціальні науки -Правознавство

Анкети на участь в конкурсі можна отримати безкоштовно в офісах ACCELS.

Київ 252033, вул.Володимирська, 60, кімната 201, тел.: (044) 225-71-82, факс: (044) 224-69-60
Львів 290058, вул.700-річчя Львова, 57, кімната 509, тел.: (0322) 27-11-25
Одеса 270020, вул.Старопортофранківська, 26, кімната 65, тел.: (0482) 32-15-16
Харків 310003, пл.Радянської України, 26, 3-й поверх, кімната 31, Тел.: (0572) 23-42-63

Заповнені анкети треба подати **до 10 січня 1997** року за адресами:

USIS Київ 252655, вул.Мельникова, 63 тел.: (044) 213-92-41, 213-25-32

Міністерство освіти України, Київ 252135 просп. Перемоги, 10, кім.126, тел.: (044) 216-22-30

АВТОПОКРЫШКИ И ШИНЫ

- более 70 типоразмеров
- по ценам заводов-изготовителей
- оптовым покупателям — скидка
- возможен бартер на продукты питания
- самовывоз и вагонные поставки со склада в г. Днепропетровске

Тел.: (0562) 44-00-44, 44-54-48, 44-24-06
Факс: (0562) 44-24-06.

Предприятие МТС
реализует по низким ценам:

- Грузовые автомобили ЗИЛ
- Двигатели, агрегаты, запчасти: КАМАЗ, ЗИЛ, ГАЗ-53, КРАЗ.
- Авто и с/х шины

т\ф: (044) 211-41-79; 213-89-19

ПОРШНЕВАЯ ГРУППА
(гильза, поршень, палец, кольца, вкладыши, прокладки)
ТОПЛИВНАЯ АППАРАТУРА
(распылители, форсунки, плунжерные пары, ТНВД)
для автомобилей и сельхозтехники

ЧП «СПАРК», Киев, ул. Чаадаева, 3а (Борщаговка).
Тел./факс: (044) 474-4177.

У номер

● *Київ*

Мажорні ноти про мажоритарно-пропорційну систему

Завершив роботу дводенний «круглий стіл» з питань нового закону про вибори народних депутатів України, зорганізований постійною Комісією ВР з питань правової політики та судово-правової реформи, Центральною виборчою комісією та Міжнародною фундацією виборчих систем. Його учасники — а це, окрім народних депутатів України, представників ЦВК, політичних партій і громадських організацій, також науковці й практики з-за кордону — схилилися до думки, що за нинішньої ситуації в Україні найбільш доцільною буде так звана мішана система виборів — мажоритарно-пропорційна.

Подробиці — в одному з наступних номерів «ГУ».

Синоптики повідомляють і... святкують

Національна гідрометеорологічна служба відзначає своє 75-річчя. Вперше метеорологічні спостереження в Україні розпочато ще 1771 року. Першу метеорологічну обсерваторію було створено в Луганську 1836 року, і вже наприкінці XIX сторіччя Придніпровська мережа метеорологічних станцій налічувала близько 700 пунктів спостережень.

Сьогодні Держкомгідромет України систематично інформує населення, ЗМІ, органи державної влади і управління, Збройні сили про погодні умови, стан навколишнього природного середовища, прогнозує забруднення повітря, попереджає про небезпечні стихійні явища. Постановою уряду затверджено державну програму науково-технічного переоснащення системи гідрометеорологічних спостережень, триває розробляння Національної кліматичної програми, низки інших важливих документів.

● *Чернігів*

Друзі з казахських степів

Чернігівщину відвідала делегація діячів культури та мистецтва Республіки Казахстан. Вона побувала у хліборобів Стольного, у Музеї Г. Верьовки в Березному та інших пам'ятних місцях Придесення. Відбулися концерти дружби казахських та українських творчих колективів у Мені та Чернігові. Ще одна група митців сусідньої держави відвідала Івано-Франківщину.

● *Черкаси*

З поклоном до Тараса

З участю надзвичайних і повноважних послів Казахстану в Україні та України у Казахстані, міністрів культури обох держав, численних представників творчої інтелігенції двох народів і громадськості на Черкащині завершилися Дні казахської культури в Україні.

Гості побували у славному Корсуні-Шевченківському, вклонилися могилі великого сина українського народу Тараса Шевченка у Каневі, оглянули персональну виставку знаної черкаської художниці, майстра декоративно-прикладного розпису Тамари Гордової, взяли участь у концерті дружби, що відбувся в обласному музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка.

Танцюють усі! Бо молодість — одна

(Початок на 1-й стор.).

Нехай поки що у багатьох прагнення вирізнитися і показати себе проявлялося лише в намаганні перекричати сусіда чи просвистіти улюблену мелодію. Дарма, що через неякісний звук на концерті неможливо було розібрати слів із пісні, що з-поміж «зірок» (до речі, лише вітчизняних) не співали обіцяні Таїсія Повалій, Ірина Білик, «Скрябін», Ел. Кравчук, не зазвучала вчасно фонограма «Фантома-2». Їм було добре. Танцювали і спиною до сцени, і на чиїхось плечах, аби лише поряд із друзями чи обличчям до коханої. Бо вони — молоді, мріють і сподіваються, хоча й місяцями не отримують стипендії, а у перервах між сесіями не всім живеться весело...

Юліана ШЕВЧУК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Новосілля з оркестром

Цей концерт у Житомирській дитячій музичній школі № 1 імені Бориса Лятошинського був особливий тим, що колектив щойно отримав ключі від нової чотириповерхової будівлі. Обласна держадміністрація подарувала на новосілля ще й десять тисяч гривень. Будівельники впоралися з роботою за два роки. Якраз вчасно, бо старе приміщення, де ще 1918 року було відкрито перші музичні класи, стало непридатне для занять.

Олексій КАВУН.

Житомир.

На трасу — з пером у кишені

Уже вп'яте в Рівному відбулися змагання водіїв-журналістів. 20 екіпажів, сформованих з працівників засобів масової інформації України, на власних автомобілях виконували складні фігури, долали круті повороти трас. Маршрути змагань пролягли через історичні місця Рівненщини. А переможцями стали Ігор Сєдой з Одеси, Віталій Кохан із Сум та Віталій Пилипчук з Рівненщини.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Золоте дно ломбарду

Унікальну виставку «Престиж-96» відкрили у старому харківському ломбарді. Вперше в Україні демонструють свою продукцію найбільші ювелірні заводи держави. На суд глядачів виставлено неповторної краси вироби із золота, срібла, коштовного каміння. Широко представлені прикраси з вітчизняного янтарю. Цьому промислу «відроду» лише п'ять років, але бурштин наші предки обробляли ще в сиву давнину. Можна не тільки відразу придбати виставлені прикраси, а й укласти довгострокові договори на їхнє постачання. Крім українських ювелірів до Харкова приїхали їхні зарубіжні партнери і конкуренти з Ірландії, Німеччини, Чеської Республіки. Вони насамперед демонструють своє обладнання, матеріали та новітні технології для ювелірної промисловості.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Листопад — місяць весняний

Не знаю, як на всій Миколаївщині, а ось у Березанському районі нинішній листопад справді нагадує весну. Свіжим оксамитовим килимом вкрилися луки, видолинки, в лісосмугах уже косять траву. На клумбах райцентру, біля будинків буяють квіти, серед яких і сонцелюбні, тендітні троянди. На не зораних городах, ще не скопаних присадибних і дачних ділянках березанці збирають другий цього року врожай кропу, зеленої цибулі, моркви, хрону. Непогано зійшов і столовий буряк, але йому ще рости та й рости.

Що це? Якесь аномальне явище? Ні. Річ у тім, що всю весну і все літо тут панувала сильна спека, і лише наприкінці вересня та на початку жовтня пройшли запізнілі дощі, після яких настали погожі, теплі дні. Частина насіння, яке не зійшло весною і добре збереглося в сухому грунті, нарешті «прокинулося», проросло. Ожила і вся природа.

Такий весняний листопад і радує березанців, і тривожить: «А що буде, коли вдарять морози?» Найбільше непокоять садки, де гілля фруктових дерев зарясніло бруньками, а на деяких уже з'явилися перші квіточки. Збентежені й пасічники — бджоли почали вилітати з вуликів на пошуки нектару.

Олександр ОРЧИК.

Шлях до відродження, шлях до Європи

11—17 листопада в нашій країні було проведено Тиждень якості під девізом «Якість в Україні —шлях до відродження, шлях до Європи». Ініціаторами цього заходу виступили Українська асоціація якості, Державний комітет у справах захисту прав споживачів, Державний комітет із стандартизації, метрології та сертифікації, Український союз промисловців і підприємців. Мета тижня — привернути увагу громадськості до важливості розв'язання проблем якості в Україні як засобу відродження її економіки, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції і послуг, підтримка товаровиробників, поліпшення життя народу.

Протягом тижня відбулися Дні якості на підприємствах і в господарствах, наукові семінари в обласних центрах, міністерствах і відомствах, конкурси на кращу якість продукції тощо. Центральним заходом Європейського тижня якості став 5-й Міжнародний форум «Дні якості в Києві-96», який відбувся в столиці України.

Володимир ЧЕРКАС.

Міст за приватизаційний сертифікат

Понад 40 років чекали мешканці віддаленого мікрорайону Миргорода Дранки на новий міст через Хорол, який мав з'єднати їх із центром міста. А дочекалися лише тоді, коли у Миргороді по-справжньому «пішла»... мала приватизація. За рік тут відбулося 10 приватизаційних аукціонів з продажу комунальної власності міста, в результаті чого більшість неперспективних і збиткових об'єктів знайшли нового власника, а до міської казни надійшло понад мільйон приватизаційних гривень. Частину коштів і було використано для будівництва довгоочікуваного моста. Причому збудовано його в рекордно короткі терміни — за 3 місяці й 4 доби. За словами голови Миргородської міської ради Василя Третецького, новий міст не лише поліпшить сполучення жителів околиці з центральною частиною міста, а й дозволить розпочати роботи з газифікації Дранок, які досі залишаються єдиним мікрорайоном, що не має централізованого газопостачання.

Вдалу роботу будівельників і добрі наміри міської влади оцінили мешканці Дранок: після урочистого освячення мосту вони запросили всіх присутніх до столу, який за своєю довжиною хіба що на кілька метрів поступався довжині самого мосту.

Віктор КОЗОРІЗ.

Полтавська область.

Фото Сергія МІНЕНКА.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 228657.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311216.